FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)
den 14 september 1995 *

I de förenade målen T-480/93 och T-483/93,

Antillean Rice Mills NV, ett bolag stiftat enligt nederländsk antillisk rätt, Bonaire (Nederländska Antillerna),

Trading & Shipping Co. Ter Beek BV, ett bolag stiftat enligt nederländsk rätt, Amsterdam,

företrädda av Paul Glazener och Winfred Knibbeler, advokater i Rotterdam, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokatbyrån Marc Loesch, 11, rue Goethe,

och

European Rice Brokers AVV, ett bolag stiftat enligt arubansk rätt, Oranjestad (Aruba),

* Rättegångsspråk: nederländska.

Alesie Curaçao NV, ett bolag stiftat enligt nederländsk antillisk rätt, Willemstad, Curaçao (Nederländska Antillerna),

Guyana Investments AVV, ett bolag stiftat enligt arubansk rätt, Oranjestad (Aruba),

företrädda av Johan Pel, advokat i Amsterdam, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokatbyrån Luc Frieden, 62, avenue Guillaume,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Étienne Lasnet och Thomas van Rijn, juridiska rådgivare, samt Marc van der Woude, rättstjänsten, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

med stöd av

Europeiska unionens råd, företrädd av Guus Houttuin, rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Bruno Eynard, rättschef vid Europeiska investeringsbanken, 100, boulevard Konrad Adenauer,

Republiken Frankrike, företrädd av Edwige Belliard, directeur-adjoint, och Catherine de Salins, sous-directeur, vid utrikesministeriets rättsavdelning, och Claude Chavance, secrétaire des Affaires étrangères, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg vid Frankrikes ambassad, 9, boulevard du Prince Henri,

Republiken Italien, företrädd av Danilo Del Gaizo, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg vid Italiens ambassad, 5, rue Marie-Adelaïde,

intervenienter,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 93/127/EEG av den 25 februari 1993 om införande av skyddsåtgärder för ris med ursprung i Nederländska Antillerna (EGT nr L 50, s. 27), och kommissionens beslut 93/211/EEG av den 13 april 1993 om ändring av kommissionens beslut 93/127/EEG av den 25 februari 1993 (EGT nr L 90, s. 36) samt att kommissionen skall förpliktas att utge skadestånd för den skada som sökandena anser sig lidit och kunde ha lidit till följd av att de ovan nämnda besluten antogs,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av K. Lenaerts, avdelningsordförande, samt R. Schintgen, C.P. Briët, R. García-Valdecasas och C.W. Bellamy, domare,

justitiesekreterare: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 24 mars 1995,

följande

Dom

Bakgrund

Rättsreglerna

1 Nederländska Antillerna utgör ett av de utomeuropeiska länderna och territorierna (nedan kallade "ULT") som är associerade med Europeiska ekonomiska gemenskapen. Associeringen av ULT till gemenskapen regleras i fjärde delen av EEG-fördraget (nedan kallat "fördraget") samt av rådets beslut 91/482/EEG av den 25 juli 1991 (EGT nr L 263, s. 1, nedan kallat "ULT-beslutet") som har tagits med tillämpning av artikel 136 andra stycket i fördraget.

2 Enligt artikel 133.1 i fördraget skall tullar vid import till medlemsstaterna av varor med ursprung i ULT fullständigt avvecklas, vilket skall ske i takt med att tullarna gradvis avvecklas mellan medlemsstaterna enligt bestämmelserna i fördraget. Enligt artikel 101.1 i ULT-beslutet skall varor med ursprung i ULT importeras till gemenskapen utan tullar eller avgifter med motsvarande verkan. Enligt punkt 2 i samma artikel skall varor som inte har sitt ursprung i ULT, men som omsätts fritt i ett ULT och återexporteras som sådana till gemenskapen, accepteras för import till gemenskapen utan tullar, och utan skatter med motsvarande verkan, förutsatt att det i det berörda ULT har betalats tull, eller skatt med motsvarande verkan, på minst samma nivå som de tullar vilka gäller i gemenskapen för import av samma produkter med ursprung i tredjeländer, berättigade till tillämpning av klausulen om mest gynnad nation; att produkterna inte har helt eller delvis varit föremål för undantagande från eller återbetalning av tullar eller skatter med motsvarande verkan; och att produkterna åtföljs av exportcertifikat.

3 Artikel 108.1 första strecksatsen i ULT-beslutet hänvisar till bilaga 2 till ULT-beslutet (nedan kallad "bilaga 2") för vad begreppet ursprungsprodukter innefattar och de metoder för administrativt samarbete som är relaterade till detta.

4 Enligt artikel 1 i bilaga 2 skall en vara anses ha sitt ursprung i ULT, gemenskapen eller en afrikansk, västindisk eller stillahavsstat (nedan kallade "AVS-staterna") om den antingen helt producerats eller i tillräcklig grad bearbetats där.

5 Enligt artikel 2.1 b i bilaga 2 anses "vegetabiliska produkter, skördade inom dessa" som helt producerade i ULT, gemenskapen eller AVS-staterna.

6 Enligt artikel 3.1 i bilaga 2 anses icke-ursprungsmaterial vara tillräckligt bearbetade eller behandlade när den erhållna varan klassificeras under en annan rubrik än de under vilka alla de använda icke-ursprungsmaterial som används vid tillverkningen klassificeras.

7 Enligt artikel 6.2 i bilaga 2 skall varor som helt har framställts inom gemenskapen eller AVS-staterna när de bearbetats eller behandlas i ett ULT anses som helt framställda i ULT.

8 Sedan år 1967 har det funnits en gemensam organisation för marknaden för ris som för närvarande regleras genom rådets förordning (EEG) nr 1418/76 av den 21 juni 1976 om den gemensamma organisationen av marknaden för ris (EGT nr L 166, s.1), vilken omfattar ett interventionspris för paddyris, exportbidrag och importavgifter. Dessa avgifter varierar beroende på ursprungsland. Vad beträffar AVS-staterna tas en reducerad avgift ut upp till en tullkvot av 125 000 ton råris och 20 000 ton brutet ris.

9 Vidare uppmuntras i rådets förordning (EEG) nr 3878/87 av den 18 december 1987 om produktionsstöd för vissa arter av ris (EGT nr L 365, s. 3, nedan kallad "förordning nr 3878/87") gemenskapens producenter att odla Indicaris. Rådets förordning (EEG) nr 3763/91 av den 16 december 1991 om införande av särskilda åtgärder för vissa jordbruksprodukter till fördel för de franska utomeuropeiska departementen (EGT nr L 356, s. 1, nedan kallad "förordning nr 3763/91") har till syfte att främja risodlingen i Franska Guyana och stödja avsättning och marknadsföring av ris i Guadeloupe och i Martinique, som är tre franska utomeuropeiska departement (nedan kallade "FUD"). I detta hänseende bör det påpekas att enligt artikel 227.2 i fördraget är bestämmelserna om fri rörlighet för varor och bestämmelserna om den gemensamma jordbrukspolitiken, med undantag av artikel 40.4, tillämpliga på FUD som därmed utgör en integrerad del av gemenskapen.

De faktiska omständigheterna

1. *Marknaden för ris inom gemenskapen*

10 Det finns huvudsakligen tre olika arter av ris: Rundkornigt ris, halvlångkornigt ris och långkornigt ris. Endast halvlångkornigt ris, även kallat Japonicaris, vilket i synnerhet konsumeras i de sydliga medlemsstaterna och långkornigt ris, även kallat Indicaris, vilket i synnerhet konsumeras i de nordliga medlemsstaterna, har någon betydelse i gemenskapen.

11 Spanien, Frankrike och Italien är de enda medlemsstater där man odlar ris. Det är i huvudsak frågan om Japonicaris som ger ett produktionsöverskott. Förordning 3878/87 (se ovan punkt 9) har till syfte att uppmuntra gemenskapens produktion av Indicaris.

12 De olika arterna av ris måste bearbetas för att kunna konsumeras. Efter att ha skördats, skalas riset för att sedan poleras i flera etapper.

13 Enhetsvärdet för riset ökar efter varje led i bearbetningen. Bearbetningsledet anges således alltid tillsammans med priset eller avgiften som läggs på riset. Man gör i allmänhet skillnad mellan fyra bearbetningsled:

— paddyris: riset som sådant efter skörden. Det kan fortfarande inte konsumeras,

— brunt ris: ris från vilket skalet har tagits bort. Det kan konsumeras men genomgår oftast en senare behandling,

— delvis slipat ris: ris från vilket en del av fruktväggen har tagits bort. Det utgör en halvfärdig produkt som i allmänhet säljs i syfte att genomgå ytterligare behandling och inte för att konsumeras. Detta ris är i allmänhet mindre hållbart än helt slipat ris eftersom en del av fruktväggen finns kvar på riset.

— helt slipat ris: ris som är helt och hållet behandlat eftersom skalet och fruktväggen har helt avlägsnats.

14 Bearbetningen från paddyris till helt slipat ris kan antingen ske i en eller i flera etapper. Således kan paddyris, brunt ris och delvis slipat ris utgöra råvaror för producenterna av helt slipat ris. Bearbetningen av riset kan för övrigt föregås av att det förbehandlas. Paddyriset blöts under tryck i varmt vatten för att sedan ångkokas och torkas. Det är först därefter som det skalas och slipas. Den färdiga produkten kallas förbehandlat ris och har ett torrare korn och ett högre näringsvärde än helt slipat ris.

15 Gemenskapens produktion av långkornigt helt slipat ris utgör ungefär 25 procent av gemenskapens totala konsumtion. Resterande 75 procent kommer från tredjeland och då i huvudsak USA och Thailand.

2. *Tillverkningskedjan för ris från Antillerna*

16 Sökanden i mål T-480/93 är Antillean Rice Mills NV (nedan kallad "ARM") och Trading & Shipping Co. Ter Beek NV (nedan kallad "Ter Beek"). ARM bearbetar brunt ris i Nederländska Antillerna, vilket importeras från Surinam och Guyana, till delvis slipat ris. Ter Beek handlar i synnerhet med ris och importerar för detta ändamål brunt ris från Surinam och Guyana till Nederländska Antillerna för att ARM där skall bearbeta riset till delvis slipat ris för att sedan exportera det delvis slipade riset från Nederländska Antillerna till gemenskapen.

17 Sökanden i mål T-483/93 är European Rice Brokers AVV (nedan kallad "ERB"), Alesie Curaçao NV (nedan kallad "Alesie") och Guyana Investments AVV (nedan kallad "Guyana Investments"). ERB handlar med ris. För detta ändamål köper det eller låter för sin räkning köpa in ris från Surinam och Guyana och exporterar till gemenskapen delvis slipat ris som Alesie har bearbetat i Nederländska Antillerna. Alesie utför även frakten i ERB: s namn och för dess räkning. Guyana Investments — som är ett systerbolag till ERB — köper paddyris i Guyana, bearbetar detta paddyris till brunt ris och säljer det sedan vidare till ERB.

3. *Bakgrunden till tvisten*

18 Innan kommissionen införde de skyddsåtgärder som är föremål för förevarande tvist, har den vid två tillfällen motsatt sig att ris från Antillerna avgiftsfritt importeras till gemenskapen. Kommissionen ansåg den första gången, en kort tid efter det att importen under de första månaderna år 1992 påbörjats, att det inte fanns något undantag från avgift för jordbruksprodukter i artikel 101 i ULT-beslutet. Efter ett fördjupat samråd mellan kommissionen och den nederländska regeringen på den senares begäran, gjorde kommissionen inte längre gällande att denna tolkning var riktig. Den andra gången, under sommaren år 1992, ansåg kommissionen att den bearbetning som riset genomgick i Nederländska Antillerna inte var tillräcklig för att det delvis slipade ris som exporterades skulle kunna anses ha sitt ursprung i Nederländska Antillerna i enlighet med de ursprungsregler som fastställts genom artikel 6.2 i bilaga 2 (se ovan punkt 7). En ny påstötning från den nederländska regeringen fick till följd att kommissionen frånföll sin åsikt i detta hänseende.

19 Den franska regeringen begärde i brev av den 28 oktober 1992 att kommissionen med tillämpning av artikel 109 i ULT-beslutet skulle införa skyddsåtgärder mot ris från ULT. Genom brev av den 14 december 1992 gav den franska regeringen vissa kompletterande uppgifter till stöd för sin begäran.

20 Den italienska regeringen gjorde samma sak i brev av den 27 november 1992.

21 Den 21 december 1992 hade den rådgivande kommittén för skyddsåtgärder ett informellt möte för att diskutera de åtgärder som kommissionen hade för avsikt att införa. Detta möte förberedde det officiella samråd som anges i artikel 1.3 i bilaga 4 till ULT-beslutet.

22 Den 23 december 1992 beslutade kommissionen med stöd av artikel 1.2 i bilaga 4 till ULT-beslutet att införa skyddsåtgärder. Samma dag sammanträffade kommissionen med representanter för den nederländska regeringen för att diskutera dessa åtgärder.

23 I brev av den 23 december 1992 begärde kommissionen att den rådgivande kommittén för skyddsåtgärder skulle avge ett skriftligt yttrande angående de åtgärder som kommissionen hade för avsikt att införa.

24 Den 11 januari samlades den rådgivande kommittén på begäran av den nederländske representanten som motsatte sig att ärendet skulle handläggas skriftligt. Under överläggningarna framkom att sju medlemsstater stödde de avsedda åtgärderna, att en medlemsstat var emot, att en medlemsstat reserverade sig och att tre medlemsstater inte var representerade.

25 I brev av samma dag föreslog den nederländska regeringen en kompromiss enligt vilken det skulle fastställas ett relativt minimipris som motsvarade 120 procent av den tillämpliga importavgiften till gemenskapen för långkornigt brunt ris från tredjeland, med ett absolut minimipris av 710 USD per ton.

26 Den 12 januari 1993 ägde på begäran av den nederländska regeringen ett nytt möte rum mellan dess representant och kommissionen. Representanter från de berörda företagen deltog i detta möte. Vid mötet föreslog representanten för den nederländska regeringen att de nederländska myndigheterna skulle fastställa ett minimipris vid import beräknat på ett sådant sätt att gemenskapens intressen respekterades, men dock gav ris med ursprung i ULT en mer gynnad position än ris med annat ursprung. Konkret uttryckt skulle detta relativa minimipris fastställas till 120 procent av den tillämpliga importavgiften för långkornigt brunt ris med ett absolut minimipris av 710 USD per ton. I detta hänseende har kommissionen emellertid ansett att förslaget som presenterades vid mötet inte avsåg avgift på brunt ris utan på delvis slipat ris.

27 Den 14 januari 1993 antog finansministeriet i Nederländska Antillerna en kungörelse som fastställde ett relativt minimipris vilket motsvarade 120 procent av den tillämpliga importavgiften till gemenskapen för långkornigt brunt ris, med ett absolut minimipris av 710 USD för export av delvis slipat ris.

28 I brev av den 14 januari 1993 från ministerpresidenten i Nederländska Antillerna och av den 15 januari 1993 från Nederländernas ständige representant (se bilagorna 2 och 3 till dupliken i mål T-480/93 samt mål T-483/93) upplystes kommissionen om att ett relativt minimipris vid export fastställt till 120 procent av den tillämpliga importavgiften för delvis slipat ris hade införts.

29 Den 25 februari 1993 antog kommissionen beslut 93/127/EEG om skyddsåtgärder mot ris med ursprung i Nederländska Antillerna (EGT nr L 50, s. 27). Artikel 1.1 i nämnda beslut anger att "övergång till fri omsättning inom gemenskapen med undantag av importavgift för delvis slipat ris ... med ursprung i Nederländska Antillerna" skall "omfattas på villkor att värdet vid tullen inte understiger ett (relativt) minimipris vilket motsvarar 120 procent av den tillämpliga avgiften på delvis slipat ris i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1418/76". I punkt 2 i denna artikel föreskrivs att det i punkt 1 fastställda minimipriset inte får understiga ett absolut minimipris ("golvpris") som uppgår till 546 ecu per ton delvis slipat ris. Vidare föreskrives i denna punkt att detta absoluta minimipris månatligen från och

med den 1 mars 1993 skulle höjas med 3,5 ecu per ton. Den skyddsåtgärd som kommissionen antagit skilde sig på en punkt från den som införts genom ministerbeslutet i Nederländska Antillerna: det absoluta minimipriset fastställdes till en högre nivå (546 ecu per ton eller 775,26 USD till vilket det från och med den 1 mars 1993 skulle läggas till en månatlig höjning med 3,5 ecu per ton).

30 Den 1 mars 1993 hänsköt den nederländska regeringen med stöd av artikel 1.5 i bilaga 4 till ULT-beslutet kommissionens beslut till rådet och bad att åtgärden skulle skjutas upp.

31 Den 8 mars 1993 granskade rådet den skyddsåtgärd som hade beslutats av kommissionen utan att anta något annat beslut. Enligt sökandena skulle kommissionen vid detta möte ha föreslagit att göra en omprövning av det aktuella beslutet.

32 Den 16 mars 1993 hölls ett möte mellan kommissionen och representanter för de nederländska, franska och italienska regeringarna.

33 Den 2 april 1993 träffades den rådgivande kommittén för skyddsåtgärder på nytt. Den hade av kommissionen fått ett förslag till beslut om ändring av beslut 93/127 av den 25 februari 1993. Fyra medlemsstater godkände denna text, tre medlemsstater hade invändningar, två medlemsstater reserverade sig och tre medlemsstater var inte representerade.

34 Den 13 april 1993 antog kommissionen beslut 93/211/EEG om ändring av beslut 93/127 av den 25 februari 1993 (EGT nr L 90, s. 36). I detta beslut fastställdes det absoluta minimipriset till 550 ecu per ton (eller 801,19 USD) och slopades det relativa minimipriset (120 procent av avgiften på långkornigt delvis slipat ris) samt de månatliga höjningarna.

35 Den 16 juni 1993 antog kommissionen beslut 93/356/EEG varigenom beslut 93/127 av den 25 februari 1993 upphävdes (EGT nr L 147, s. 28).

Förfarandet

36 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 10 maj 1993 väckte sökandena ARM och Ter Beek talan vilken registerades under nr C-271/93.

37 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 14 maj 1993 väckte sökandena ERB, Alesie och Guyana Investments talan vilken registerades under nr C-281/93.

38 Den 3 augusti, den 13 september och den 23 september 1993 ingav rådet, Republiken Frankrike och Republiken Italien en begäran till domstolens kansli att få intervenera i tvisterna till stöd för svarandens talan.

39 Genom beslut av den 27 september 1993 hänsköt domstolen målet till förstainstansrätten enligt artikel 3 i rådets beslut nr 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT nr L 319, s. 1) som ändrades genom rådets beslut 93/350/Euratom, EKSG, EEG av den 8 juni 1993 (EGT nr L 144, s. 21). Målen registrerades vid förstainstansrätten under nr T-480/93 och T-483/93.

40 Genom beslut av den 23 november 1993 beviljade ordföranden på förstainstansrättens första avdelning samtliga begäran att få intervenera till stöd för svarandens talan.

41 Vid repliken drog ARM tillbaka sin skadeståndstalan.

42 Sedan det skriftliga förfarandet avslutats, yrkade sökandena i mål T-483/93 i brev av den 17 juni 1994 att förstainstansrätten skulle lägga till nya inlagor i akten och att få höja det begärda skadeståndet med 248 234 USD. Kommissionen och Republiken Frankrike motsatte sig detta yrkande.

43 I brev av den 28 juli 1994 i mål T-480/93 och av den 2 augusti 1994 i mål T-483/93 begärde sökandena vidare att ett brev från Konungariket Nederländernas ständige representant skulle tillföras akten. De ingav detta brev som bilaga till de svar som de gett på de skriftliga frågor som förstainstansrätten hade ställt innan förhandlingen.

44 Den 26 januari 1995 förenades målen T-480/93 och T-483/93 enligt beslut av ordföranden på den fjärde avdelningen i utökad sammansättning.

45 Efter referentens rapport beslöt förstainstansrätten (fjärde avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet utan att företa föregående bevisupptagning. Inom ramen för processledning i enlighet med artikel 64 i rättegångsreglerna, uppmanades parterna att skriftligen svara på vissa frågor inför förhandlingen.

46 Parterna har hörts genom sina muntliga yttranden samt genom de svar på förstainstansrättens muntliga frågor som ställts vid den offentliga förhandlingen den 24 mars 1995.

Parternas yrkanden

47 I mål T-480/93 har sökandena yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara de ovan nämnda besluten 93/127 av den 25 februari 1993 och 93/211 av den 13 april 1993,

— förplikta kommissionen att ersätta den skada som Ter Beek har lidit vilken har uppskattats till 566 044,20 USD,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

48 I mål T-483/93 har sökandena yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara de ovan nämnda besluten 93/127 av den 25 februari 1993 och 93/211 av den 13 april 1993,

— förplikta kommissionen att ersätta den skada som sökandena har lidit vilken har uppskattats till 8 562 000 USD samt tillägg med 248 234 USD,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

Kommissionen, med stöd av Republiken Frankrike och Republiken Italien, har yrkat att förstainstansrätten skall

— förklara att yrkandena om ogiltighet inte kan upptas till prövning eller ogilla dem,

— ogilla begäran om skadestånd,

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rådet har yrkat att förstainstansrätten skall

— förklara att det i förevarande fall inte finns några omständigheter som inverkar på giltigheten av artikel 109 i ULT-beslutet.

Parternas grunder och argument

49 Sökandena har åberopat sex grunder till stöd för sin talan om ogiltigförklaring. Den första grunden avser den omständigheten att artikel 109 i ULT-beslutet, på vilket den ifrågasatta skyddsåtgärden stödjer sig, är olaglig eftersom denna bestämmelse ger kommissionen rätt att fatta beslut om skyddsåtgärder under omständigheter som inte finns i fördraget. Den andra grunden avser brott mot artikel 109.1 i ULT-beslutet eftersom kommissionen har vidtagit skyddsåtgärder trots att villkoren för införande av sådana inte varit uppfyllda. Den tredje grunden avser brott mot artikel 109.2 i ULT-beslutet eftersom de införda skyddsåtgärderna är mera omfattande än vad som är nödvändigt för att förhindra det påstådda hotet om störning eller försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller en region inom gemenskapen. Den fjärde grunden avser brott mot artiklarna 132.1 och 133.1

i fördraget samt artikel 101.1 i ULT-beslutet eftersom villkoret att följa minimipriset för att inte behöva betala importavgift utgör en "villkorlig" avgift med motsvarande verkan. Den femte grunden avser brott mot artikel 131 i fördraget eftersom kommissionen inte har eller inte i tillräcklig mån har tagit hänsyn till syftet med associeringen av ULT. Den sista grunden avser brott mot principen om noggrann förberedelse av rättsakterna och artikel 190 i fördraget eftersom kommissionen inte har eller inte i tillräcklig mån har vare sig gjort en undersökning av marknadssituationen eller motiverat de skyddsåtgärder som införts.

50 Till stöd för sina yrkanden om skadestånd har sökandena gjort gällande att kommissionen har handlat olagligt genom att anta de tvistiga besluten vilka direkt har orsakat dem skada.

Talan om ogiltigförklaring

A — *Om talan kan upptas till prövning*

Parternas argument

51 Kommissionen har med stöd av de intervenerande parterna invänt att talan inte kan upptas till prövning. De ifrågasatta besluten har generell omfattning och konsekvenser för en hel verksamhetssektor och påverkar därför inte sökandena mer än de påverkar varje ekonomisk aktör som reellt eller potentiellt befinner sig i en identisk situation. Det är således frågan om åtgärder som tillämpas på situationer som definierats objektivt och som medför juridiska konsekvenser för generella kategorier av personer definierade på ett abstrakt sätt. Sökandena berörs således inte personligen. Det begränsade antal företag som agerar inom denna sektor samt möjligheten att bestämma antalet företag samt vilka företag som berörs, vilket enligt kommissionen är en ren slump, kan inte leda till någon annan slutsats (domstolens

dom av den 1 april 1965, Getreide-Import mot kommissionen, 38/64, Rec. s. 263, och av den 16 mars 1978, Unicme m. fl. mot rådet, 123/77, Rec. s. 845).

52 Kommissionen har tillagt att sökandena inte kan åberopa domstolens dom av den 17 januari 1985, Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen (11/82, Rec. s. 207), eftersom sökandena i detta mål hade bestritt ett individuellt beslut riktat till en enda medlemsstat, medan det i förevarande fall är frågan om ett generellt beslut riktat till samtliga medlemsstater.

53 Kommissionen har dock medgett att sökandena Ter Beek i mål T-480/93 och ERB och Guyana Investments i mål T-483/93 skulle kunna vara personligt berörda av det första beslutet, under förutsättning av att det kan fastställas att de hade ingått leveransavtal av antilliskt delvis slipat ris och att de för detta ändamål hade expedierat flera partier när det första beslutet trädde ikraft. Kommissionen har emellertid understrukit att man i detta hänseende även bör ta hänsyn till den omständigheten att det aktuella beslutet till stor del endast har återgett bestämmelserna i den åtgärd som regeringen i Nederländska Antillerna företog, vilken direkt trädde i kraft den 14 januari 1993.

54 Slutligen har kommissionen bestritt att sökandena har ett intresse av att föra talan om ogiltigförklaring av de aktuella besluten eftersom det första beslutet, vilket har ändrats genom det andra beslutet, har upphävts den 16 juni 1993 vilket får till följd att talan om ogiltigförklaring inte har något syfte (domstolens beslut av den 8 mars 1993, Lezzi mot kommissionen, C-123/92, Rec. s. I-809).

55 Sökandena har svarat att talan om ogiltigförklaring kan upptas till prövning eftersom besluten riktade till medlemsstaterna (se artikel 5 i beslut 93/127 av den 25 februari 1993 och artikel 2 i beslut 93/211 av den 13 april 1993) berör dem direkt och personligen. Besluten berör dem direkt eftersom de inte lämnar något utrymme för skön till medlemsstaterna beträffande det införda minimipriset och beträffande de produkter som omfattas. Besluten berör dem personligen eftersom deras situation enligt domstolens motivering i dom av den 15 juli 1963 i målet Plaumann mot kommissionen (25/62, Rec. s. 197) utmärker dem i förhållande till den för alla övriga personer. De fem sökandena i de två målen har ansett att den i artikel 109.2 i ULT-beslutet stadgade skyldigheten att genom prioritering välja de

skyddsåtgärder som stör så lite som möjligt, utgör en skyldighet för kommissionen att göra en undersökning av de faktiska omständigheterna och de negativa återverkningar som skyddsåtgärderna riskerar att medföra på ekonomin i ULT samt för de berörda företagen (se en liknande tolkning som domstolen har gjort av artikel 130.3 av Republiken Greklands anslutningsakt i den ovan nämnda domen i målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen). Sökandena tillhör därför den begränsade krets av företag vilkas situation kommissionen skulle ha undersökt innan den vidtog skyddsåtgärder. Sökandena är därför personligen berörda av det ifrågasatta beslutet. Om kommissionen har en sådan skyldighet, har de även gjort gällande att företagen har rätt att åberopa att denna skyldighet inte har efterföljts och föra talan i detta syfte.

56 Sökandena ARM i mål T-480/93 och Alesie i mål T-483/93 har även gjort gällande att den omständigheten att besluten i enlighet med domen Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen berör dem personligen dels beror på att kommissionen visste om att de var de enda företag som hade genomfört särskilda investeringar i syfte att bearbeta brunt ris från AVS-staterna till delvis slipat ris i syfte att utnyttja möjligheten att med stöd av artikel 101 i ULT-beslutet avgiftsfritt exportera till gemenskapen eftersom kommissionen kände till deras identitet och hade regelbunden kontakt med dem, dels eftersom deras produktion hade stagnerat på grund av skyddsåtgärderna eftersom det inte fanns några avsättningsmöjligheter utanför gemenskapen.

57 Sökandena Ter Beek i mål T-480/93 och ERB och Guyana Investments i mål T-483/93 har vidare gjort gällande att de ingått leveransavtal för delvis slipat ris vilka ännu inte hade genomförts eller höll på att genomföras när det första beslutet antogs och att de redan hade expedierat ris, även om detta fortfarande inte hade sålts. De tillhör därför den begränsade och inre krets av företag som berördes av det första beslutet eftersom de inte längre kunde genomföra de ingångna avtalen eller åtminstone inte kunde genomföra dem enligt de avtalade villkoren. Kommissionen borde ha varit insatt i denna speciella situation dels på grund av den tid som

hade gått mellan den franska regeringens första begäran och antagandet av skyddsåtgärden, dels på grund av de medel som kommissionen hade tillgång till (se den ovan nämnda domen i målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen och domstolens dom av den 26 juni 1990, Sofrimport mot kommissionen, C-152/88, Rec. s. I-2477, punkt 12).

58 Slutligen har sökandena gjort gällande att de, även om de ifrågasatta besluten har upphävts, har intresse av att föra talan om att dessa är olagliga så länge detta inte har fastställts.

Förstainstansrättens bedömning

— Om intresse av att föra talan

59 Förstainstansrätten konstaterar att en talan om ogiltigförklaring enligt en fast rättspraxis endast kan upptas till prövning om sökanden har ett intresse av att få en ifrågasatt rättsakt ogiltigförklarad (se senast förstainstansrättens dom av den 9 november 1994, Scottish Football mot kommissionen, T-46/92, Rec. s. II-1039, punkt 14). Ett sådant intresse föreligger endast om ogiltigförklaring av denna rättsakt i sig kan få juridiska konsekvenser (se domstolens dom av den 24 juni 1986, Akzo Chemie mot kommissionen, 53/85, Rec. s. 1965, punkt 21).

60 Enligt artikel 176 i fördraget skall den institution vars rättsakt har förklarats ogiltig vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen. Dessa åtgärder avser inte att se till att rättsakten i sig avlägsnas från gemenskapens rättsordning eftersom detta i sig är resultatet av domstolens ogiltigförklaring. Åtgärderna avser snarare att se till att effekterna av de i domen konstaterade olagligheterna avlägsnas. Ogiltigförklaring av en rättsakt som redan har verkställts eller som under mellantiden har upphävts från och med ett visst datum kan fortfarande ha juridiska konsekvenser. En sådan ogiltigförklaring innebär en skyldighet för institutionen som har utfört

rättsakten att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen. Det är således den berörda institutionen som skall återställa sökandens situation till det ursprungliga läget eller att undvika att en identisk rättsakt antas (se domstolens dom av den 6 mars 1979, Simmenthal mot kommissionen, 92/78, Rec. s. 777, punkt 32, den ovan nämnda domen i målet Akzo Chemie mot kommissionen, punkt 21 och dom av den 26 april 1988, Apesco mot kommissionen, 207/86, Rec. s. 2151, punkt 16).

61 Till svar på kommissionens påstående angående det ovan nämnda beslutet Lezzi mot kommissionen bör det påpekas att förevarande fall skiljer sig från det målet eftersom ändringsbesluten av beslut 93/127 av den 25 februari 1993 om upphävande av det ändrade beslutet till skillnad mot vad som har ansetts i det fallet inte motsvarar en ren och enkel ogiltigförklaring av detta beslut (se det ovan nämnda beslutet Lezzi mot kommissionen, punkt 8—10). Det kan således konstateras att dessa beslut inte har haft någon retroaktiv verkan.

62 Av det ovan anförda framgår att sökandena har ett intresse av att begära att de ifrågasatta besluten ogiltigförklaras.

— Om sökandena berörs direkt

63 Förstainstansrätten anser att sökandena berörs direkt av de ifrågasatta besluten eftersom dessa inte längre lämnar något utrymme för skön till medlemsstaterna vad gäller förpliktelsen och nivån på det aktuella minimipriset.

— Om sökandena berörs personligen

64 Enligt artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget får varje fysisk eller juridisk person på de villkor som anges i stycke 1 i samma artikel föra talan mot ett beslut som är riktat till honom eller mot ett beslut som, även om det är utfärdat i form av en förordning eller ett beslut riktat till en annan person, direkt och personligen berör honom.

65 Även om de ifrågasatta "besluten" är riktade till medlemsstaterna, anser förstainstansrätten att de har en normativ betydelse eftersom de tillämpas generellt på de berörda ekonomiska aktörerna. Den omständigheten att kommissionen vid tidpunkten för rättsakternas antagande kände till de ekonomiska aktörers identitet mot vilka dessa rättsakter är tillämpliga, räcker enligt en fast rättspraxis inte för att ifrågasätta dess normativa karaktär. Denna tillämpning sker nämligen enligt en rättsligt eller faktiskt objektiv situation som definierats av rättsakten i relation till den senares ändamål (se angående det senare domstolens dom av den 24 november 1992, Buckl m. fl. mot kommissionen, C-15/91 och C-108/91, Rec. s. I-6061, punkt 25, av den 15 juni 1993, Abertal m. fl. mot kommissionen, C-213/91, Rec. s. I-3177, punkt 17, och av den 18 maj 1994, Codorniu mot rådet, C-309/89, Rec. s. I-1853, punkt 18; förstainstansrättens beslut av den 28 oktober 1993, FRSEA och FNSEA mot rådet, T-476/93, Rec. s. II-1187, punkt 19, och förstainstansrättens dom av den 21 februari 1995, Campo Ebro m. fl. mot rådet, T-472/93, REG s. II-421, punkt 32).

66 Emellertid utesluter inte de ifrågasatta rättsakternas normativa karaktär att de kan beröra vissa av de berörda ekonomiska aktörerna personligen (domstolens dom av den 21 februari 1984, Allied Corporation m. fl. mot kommissionen, 239/82 och 275/82, Rec. s. 1005, punkt 11, av den 23 maj 1985, Allied Corporation m. fl, mot rådet, 53/83, Rec. s. 1621, punkt 4, av den 16 maj 1991, Extramet Industrie mot rådet, C-358/89, Rec. s. I-2501, punkt 13, och den ovan nämnda domen i målet Codorniu mot rådet, punkt 19). För att aktörerna skall kunna anses som personligen berörda av en rättsakt med generell räckvidd som antagits av en gemenskapsinstitution, fordras att deras rättsliga ställning påverkas på grund av en faktisk situation, vilken utmärker dem jämfört med alla andra personer och individualiserar dem på ett liknande sätt som en mottagare (se de ovan nämnda domarna i målen

Plaumann mot kommissionen, s. 223, och Codorniu mot rådet, punkt 20; domstolens beslut av den 21 juni 1993, Van Parijs m. fl. mot rådet och kommissionen, C-257/93, Rec. s. I-3335, punkt 9; förstainstansrättens dom av den 15 december 1994, Unifruit Hellas mot kommissionen, T-489/93, Rec. s. II-1201, punkt 21, och det ovan nämnda beslutet i målet FRSEA och FNSEA mot rådet, punkt 20).

67 Det har fastslagits i dom att den omständigheten att kommissionen på grund av särskilda bestämmelser är skyldig att ta hänsyn till de konsekvenser för vissa enskildas situation som den rättsakt den har för avsikt att anta kan få, innebär att de senare individualiseras (de ovan nämnda domarna i målen Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen och Sofrimport mot kommissionen).

68 I förevarande fall konstaterar förstainstansrätten att de ifrågasatta rättsakterna har antagits med stöd av artikel 109 i ULT-beslutet där innebörden i sak är identisk med den i artikel 130 i Republiken Greklands anslutningsakt, vilken har legat till grund för det beslut som fattats i den ovan nämnda domen i målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen. Artikel 130.3 i Republiken Greklands anslutningsakt föreskriver att "de åtgärder som tillåts med stöd av punkt 2 kan innebära avvikelser från bestämmelserna i Romfördraget och i denna akt i den utsträckning och under de perioder som är strikt nödvändiga för att uppnå de mål som anges i punkt 1. Företräde skall då ges åt sådana åtgärder som stör den gemensamma marknadens funktion minst". Artikel 109.2 i ULT-beslutet föreskriver att "vid tillämpningen av punkt 1 skall prioritet ges åt sådana åtgärder som så litet som möjligt stör associeringen och gemenskapens funktion. Dessa åtgärder skall inte överskrida gränserna för vad som är strikt nödvändigt för avhjälpande av de svårigheter som har uppstått".

69 Domstolen har i sin dom i målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen (nämnd ovan, punkt 28) tolkat artikel 130.3 i Republiken Greklands anslutningsakt så att denna bestämmelse ålägger kommissionen "när omständigheterna i förevarande fall inte förhindrar det (att) undersöka vilka negativa återverkningar som deras beslut kan få på ekonomin (medlemsstatens mot vilken skyddsåtgärden har begärts) samt

för de berörda företagen" för att den skall kunna bedöma om den åtgärd som den har för avsikt att godkänna uppfyller de villkor som ställs i denna artikel.

70 Förstainstansrätten anser att artikel 109.2 i ULT-beslutet — inte enbart beroende på likheten i innebörden med den i artikel 130.3 i Republiken Greklands anslutningsakt utan även eftersom den har samma målsättning som denna bestämmelse det vill säga att definiera skärpan av de skyddsåtgärder som kan antas av gemenskapen — skall tolkas så att när kommissionen har för avsikt att vidta skyddsåtgärder med stöd av denna bestämmelse är den, när omständigheterna tillåter det, skyldig att göra en undersökning av de negativa återverkningar som dess beslut riskerar att få på ekonomin i en stat eller för ett berört utomeuropeiskt territorium eller för de berörda företagen.

71 Denna tolkning av artikel 109.2 i ULT-beslutet styrks av det faktum att förfarandet för varuimport till gemenskapen från ULT är mer liberalt än vad det gällande förfarandet var vid denna tidpunkt mellan Republiken Grekland och de andra medlemsstaterna. Det var enligt artiklarna 25 och 29 i anslutningsakten under en övergångsperiod således tillåtet att ha kvar importtullar och avgifter med motsvarande verkan, medan däremot artikel 133 i fördraget och artikel 101 och 102 i ULT-beslutet vid den tidpunkt då de ifrågasatta besluten antogs föreskrev att importavgifter och avgifter med motsvarande verkan helt och hållet skulle tas bort vid import till gemenskapen av varor med ursprung i ULT.

72 Eftersom införandet av skyddsåtgärder med stöd av artikel 109 i ULT-beslutet kränker fri import som har en mer omfattande definition än den som finns i anslutningsakten, är kommissionens skyldighet att ta hänsyn till de berörda företagens särskilda situation när den föreslår att frångå denna frihet ännu större i förevarande fall än i det fall som finns i anslutningsakten.

73 För att kunna bedöma om sökandena tillhör en begränsad krets av ekonomiska aktörer vars juridiska position skadas till följd av en faktisk situation som utmärker dem jämfört med alla andra personer och individualiserar dem på ett liknande sätt som en mottagare (se de ovan nämnda domarna i målen Plaumann mot kommissionen och Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen, punkt 28) bör man således undersöka om sökandena utgör "berörda företag" i enlighet med den andra av dessa domar.

74 I detta hänseende påpekar förstainstansrätten att domen i målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen (nämnd ovan, punkt 28) anger att för att kunna fastställa vilka som utgör de "berörda företagen" måste kommissionen "även" ta hänsyn till "de avtal som dessa företag ... redan skulle ha ingått och vars genomförande har stoppats" helt eller delvis genom den ifrågasatta åtgärden. Genom att använda ordet "även" visar denna dom att existensen av sådana kontrakt inte utgör det enda indiciet för att fastställa den begränsade kretsen av berörda företag utan att även andra indicier även kan komma i fråga.

75 I förevarande fall har sökandena Teer Beek i mål T-480/93 och ERB i mål T-483/93 bevisat att en skeppslast med ris befann sig på väg till gemenskapen när det första beslutet, i vilket det andra beslutet bara införde en ändring, antogs, att de tillsammans med de andra sökandena deltog i mötet den 12 januari 1993 mellan Nederländernas ständige representant och kommissionen och således att sökandenas särskilda situation var känd för kommissionen.

76 Förstainstansrätten anser att Ter Beek och ERB under sådana omständigheter får anses utgöra berörda företag. Även om skyldigheten att beakta det förhållandet att varor som var på väg i sig inte omnämns i artikel 109.2 i ULT-beslutet — som var fallet enligt artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 2707/72 av den 19 december 1972 om villkoren för tillämpning av skyddsåtgärder inom frukt-och grönsakssektorn (EGT nr L 291, s. 3) som var aktuell i domen Sofrimport mot kommissionen — framgår denna skyldighet med nödvändighet av artikel 109.2 i ULT-beslutet.

Företagen har nämligen ett särskilt intresse av att kunna skydda sina varor som befinner sig på väg mot effekterna av en skyddsåtgärd, när dessa företag är identifierade eller kan identifieras innan kommissionen antar ett beslut. I förevarande fall konstaterar förstainstansrätten att så var fallet för de sökanden som uttalade sin åsikt för kommissionen vid mötet den 12 januari 1993.

77 Det bör tilläggas att kommissionen inte kan göra gällande att domen Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen inte är ett användbart prejudikat eftersom den ifrågasatta åtgärden i det fallet bara var riktad mot en enda medlemsstat medan i förevarande fall de ifrågasatta besluten var riktade mot samtliga medlemsstater. Det är inte antalet medlemsstater i vilka skyddsåtgärderna tillämpas som har betydelse utan det skydd som gemenskapsrätten ger för staten eller territoriet samt de berörda företagen mot vilka skyddsåtgärderna tillåts eller antas. På denna punkt skiljer sig emellertid inte det förevarande målet från målet Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen.

78 Härav följer att Ter Beek i mål T-480/93 och ERB i mål T-483/93 berörs personligen av de ifrågasatta besluten.

79 Eftersom det både i mål T-480/93 och i mål T-483/93 är fråga om en och samma talan, är det inte nödvändigt att göra en undersökning av möjligheten för ARM i mål T-480/93 och Alesie och Guyana Investments i mål T-483/93 att föra talan (se domstolens dom av den 24 mars 1993, CIRFS m. fl. mot kommissionen, C-313/90, Rec. s. I-1125, punkt 31).

80 På grund av det ovan anförda kan kommissionens invändning om att talan inte kan upptas till prövning inte godtas.

B — *I sak*

Den första grunden: de ifrågasatta beslutens juridiska grund är olaglig

— Parternas argument

81 Sökandena har påstått att de ifrågasatta besluten är olagliga eftersom de antagits med stöd av en juridisk grund som i sig är olaglig, det vill säga artikel 109 i ULT-beslutet. Enligt denna artikel kan kommissionen införa skyddsåtgärder om tillämpningen av detta beslut "resulterar i allvarliga störningar i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller inom en eller flera av dess medlemsstater, eller om den resulterar i att deras externa ekonomiska stabilitet äventyras eller om det uppstår svårigheter som kan leda till en försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller en region inom gemenskapen". Denna möjlighet att införa skyddsåtgärder under omständigheter som inte finns angivna i artikel 134 i fördraget skulle strida mot bestämmelserna i fördraget.

82 Sökandena har understrukit att rådet inte får utöka räckvidden av artikel 134 i fördraget via ett generellt beslut som antas med stöd av artikel 136 i fördraget. I artiklarna 131—135 uttalas inte bara syftet med att associera ULT utan skapas även rättigheter och skyldigheter vilka rådet inte kan frångå, inte ens i de beslut det fattar med stöd av artikel 136 andra stycket om inte en möjlighet att anta undantagsåtgärder uttryckligen finns med. Så är fallet i protokollet om import till gemenskapen av oljeprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna som har införts i ett protokoll bilagt till fördraget, artikel 132.5 i fördraget som gör bestämmelserna i kapitlet i fördraget om rätten att etablera sig tillämpliga med undantag för de speciella bestämmelser som införts med stöd av artikel 136, artikel 133.3 i fördraget som ger ULT tillstånd att ta ut importavgifter samt artikel 1 i protokollet om Grönlands särskilda status som är bilagd till fördraget. Sökandena har gjort gällande att om artikel 136 andra stycket ger rådet möjlighet att generellt utfärda undantag från artikel 131—135 i fördraget, skulle sådana uttryckliga undantag inte ha varit nödvändiga.

83 Sökandena har vidare understrukit att domstolen i sin dom av den 13 mars 1979, Hansen (91/78, Rec. s. 935, punkt 22) har ansett att associeringen av ULT har till syfte att även stater och territorier som är associerade med gemenskapen samt produkter med ursprung i dessa länder och territorier skall omfattas av reglerna om fri rörlighet för varor inom gemenskapen. De har tillagt att det framgår av domstolens dom av den 20 april 1978, Commissionnaires réunis (80/77 och 81/77, Rec. s. 927, punkt 19) att ändamålen med den fria rörligheten och den gemensamma jordbrukspolitiken inte skall stå i strid med varandra utan kombineras, då principen är fri rörlighet. Ändamålen med associeringen skall inte komma i andra hand jämfört med de i den gemensamma jordbrukspolitiken som i förevarande fall fullföljs genom den gemensamma organisationen av marknaden för ris. Eftersom den gemensamma jordbrukspolitiken inte har ett sådant företräde som gör ett undantag från reglerna om fri rörlighet för varor från ULT tillåtet, är de enda tillåtna undantagen från den fria rörligheten av varor de som uttryckligen har angetts i fördraget.

84 Kommissionen har svarat att artikel 136 i fördraget ger rådet ett stort utrymme för skön för att anpassa associeringen av ULT till utvecklingen av de nära ekonomiska förbindelserna mellan dem och gemenskapen i sin helhet samt den ekonomiska, sociala och kulturella utvecklingen i ULT. Således kan rådet — utan att bryta mot principerna om associering som har uttalats i bestämmelserna i fjärde delen i fördraget — införa en skyddsklausul som rådet har gjort genom artikel 109 i ULT-beslutet. En sådan klausul är förenlig med artikel 134 i fördraget vilken inte skall tolkas bokstavligt och strängt utan på ett sätt som tar hänsyn till den omständigheten att den har antagits innan de gemensamma organisationerna av jordbruksmarknaderna hade skapats och avgiftshindren mellan medlemsstaterna hade upphävts.

85 Rådet har som intervenient ansett att den avgörande frågan inte är huruvida artikel 109 i ULT-beslutet är förenlig med artikel 134 i fördraget utan snarare om den är förenlig med artikel 136, som utgör den juridiska grunden.

86 I detta hänseende har rådet först och främst ansett att man bör precisera omfattningen av uttrycken "med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts" och "på

grundval av principerna i detta fördrag" som i artikel 136 används för att definiera rådets behörighet. Den omständigheten att rådet måste anta ett beslut om associeringen av ULT "med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts", visar att det måste ta hänsyn till den erfarenhet som uppnåtts vid tillämpningen av tidigare beslut samt relationerna med AVS-staterna, medan "principerna i detta fördrag" inte bara är de principer som uttalas i artikel 131 i fördraget utan även de principer som finns i artikel 1—7 i fördraget såsom målsättningen med den gemensamma jordbrukspolitiken eller de generella principer som erkänts av rättspraxis, som principen om företräde för gemenskapens preferenser (domstolens domar av den 13 mars 1968, Beus, 5/67, Rec. s. 125, 142 och av den 11 oktober 1990, SICA och Sipefel mot kommissionen, C-46/89, Rec. s. I-3621, punkt 29).

87 Mot detta resonemang har sökandena invänt att "de resultat som uppnåtts" som man skall ta hänsyn till inte kan omfatta relationerna med AVS-staterna eftersom ett sådant ställningstagande skulle åsidosätta ULT: s gynnade ställning framför AVS-staternas. De har vidare ansett att principen om företräde för gemenskapens preferenser inte gäller för varor från ULT eftersom de enligt artikel 132.1 i fördraget har samma ställning som gemenskapens produkter.

88 Rådet har vidare inom de ramar som angetts ovan ansett sig ha ett stort utrymme för skön för att kunna anta beslut om associering av ULT på villkor att de respekterar den huvudsakliga målsättningen med denna associering vilken är att tillförsäkra att dessa beslut vilka fattats globalt, tjänar ULT: s intressen och främjar deras utveckling. Det är möjligt att vissa bestämmelser på vissa punkter ger företräde åt gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik framför ULT: s intressen. I förevarande fall respekteras i artikel 109 i beslutet samtliga villkor i artikel 136 i fördraget och denna är således inte olaglig. Detta resonemang har bekräftats av generaladvokat Jacobs i hans förslag till avgörande av domstolens dom av den 12 februari 1992, Leplat (C-260/90, Rec. s. I-643, I-654).

89 Sökandena har svarat att artikel 3 k i EEG-fördraget, numera artikel 3 r i EG-fördraget, enligt vilken syftet med associeringen av ULT är att "öka handeln", inte gör det möjligt att ett beslut av rådet om ULT kan reducera handeln mellan ULT och gemenskapen även om ett sådant beslut skulle främja ULT: s utveckling. Vidare har de gjort gällande att generaladvokat Jacobs i sitt ovan nämnda förslag till avgörande har understrukit nödvändigheten av att all begränsning som rådet inför av ULT: s möjligheter att ta ut importavgifter skall vara välmotiverade. Det aktuella beslutet innehåller emellertid inte någon motivering som rättfärdigar möjligheten att vidta skyddsåtgärder.

— Förstainstansrättens bedömning

90 Förstainstansrätten anser att denna grund rör frågan om rådet med stöd av artikel 136 andra stycket i fördraget hade behörighet att införa en skyddsklausul i ett beslut om associering av ULT till gemenskapen.

91 I detta hänseende bör det först och främst påpekas att ULT med vilka vissa medlemsstater upprätthåller särskilda förbindelser är bundna till gemenskapen genom associering vilken regleras i fjärde delen i fördraget. Härav följer att även om ULT har en mera gynnad ställning än andra stater som är associerade med gemenskapen, har de emellertid inte blivit medlemmar i denna. Sålunda deltar inte ULT i den gemensamma jordbrukspolitiken och den fria rörligheten av varor mellan ULT och gemenskapen enligt fjärde delen i fördraget har inte som målsättning att införa en inre marknad som liknar den som inrättats genom fördraget mellan medlemsstaterna.

92 Vidare bör det påpekas att det i artikel 131—135 föreskrivna genomförandet av associeringen av ULT till gemenskapen är en dynamisk process där genomförandets riktlinjer enligt artikel 136 i fördraget skall definieras, efter utgången av en genomförandekonvention för en första period av fem år, genom ett enhälligt beslut

av rådet och "på grundval av principerna i detta fördrag" och "med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts".

93 Det bör först och främst understrykas att hänvisningen till "principerna i detta fördrag" inte enbart avser de principer som finns i fjärde delen i fördraget, utan alla principer som finns i fördraget och i synnerhet de i första delen av denna under rubriken "principerna". Härav följer att de genomförandebeslut som rådet har antagit med stöd av artikel 136 andra stycket i fördraget skall bidra till att fördjupa associeringen av ULT i syfte att öka handeln och att gemensamt främja den ekonomiska och sociala utvecklingen (artikel 3 k i EEG-fördraget) dock utan att lägga hinder i vägen för införande av en gemensam politik på jordbruksområdet (artikel 3 d i EEG-fördraget). Det åligger således rådet att sammanjämka de olika principerna i fördraget (se i liknande fall domstolens domar av den 24 oktober 1973, Balkan-Import-Export, 5/73, Rec. s. 1091, punkt 29, och Rewe-Zentral, 10/73, Rec. s. 1175, punkt 20, av den 29 februari 1984, Rewe-Zentral, 37/83, Rec. s. 1229, punkt 18—20, och av den 11 juli 1989, Cehave, 195/87, Rec. s. 2199, punkt 21).

94 Det bör vidare tilläggas att rådet vid detta ställningstagande även skall ta hänsyn till "de resultat som uppnåtts" för att associeringen ytterligare skall närma sig målen i fjärde delen av fördraget (se domstolens dom av den 26 oktober 1994, Nederländerna mot kommissionen, C-430/92, Rec. s. I-5197, punkt 22). Det är för övrigt just detta som rådet har gjort genom att anta de efterföljande besluten om associeringen av ULT till gemenskapen. Det är därför som en skyddsklausul till förmån för gemenskapen har införts i genomförandebeslutet sedan import av produkter från ULT har undantagits från importavgifter (artikel 15.2 i rådets beslut 70/549/EEG av den 29 september 1970, EGT nr L 282, s. 83). Vad närmare bestämt avser import av jordbruksprodukter från ULT, har dessa alltid haft en särskild ställning som progressivt släppt import till gemenskapen av dessa produkter fri, samtidigt som genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken och gemenskapens preferenser skyddades (se artikel 10 andra stycket i rådets beslut 64/349/EEG av den 25 februari 1964, EGT nr 93, 1964, s. 1472; artikel 2.2 i rådets beslut 70/549/EEG av den 29 september 1970, EGT nr L 282, s. 83; artikel 2.2 och 3.2 i

rådets beslut 76/568/EEG av den 29 juni 1976, EGT nr L 176, s. 8 samt artikel 4 i bilaga 3 till detta beslut; artikel 3.2 och 4.2 i rådets beslut 80/1186/EEG av den 16 december 1980, EGT nr L 361, s. 1; artikel 5 i bilaga 3 till detta beslut; artikel 70.2 och 71.2 i rådets beslut 86/283/EEG av den 30 juni 1986, EGT nr L 175, s. 1; artikel 5 i bilaga 3 till detta beslut; alla dessa beslut avser associeringen av utomeuropeiska länder och territorier till Europeiska ekonomiska gemenskapen). Sålunda dröjde det ända till dess att ULT-beslutet antogs den 25 juli 1991 för att jordbruksprodukter med ursprung i ULT skulle få samma ställning som andra produkter och för första gången sedan associeringen av ULT till gemenskapen ha samma fria tillgång till gemenskapsmarknaden som de andra produkterna, det vill säga undantag från importavgift och med det enda förbehållet att skyddsklausulen i artikel 109 i ULT-beslutet eventuellt kunde tillämpas. Härav följer att ULT-beslutet har fullgjort ett viktigt steg genom att för första gången i princip ge jordbruksprodukter med ursprung i ULT fri tillgång till gemenskapen även om det villkoras, naturligtvis även det för första gången, av en generell skyddsklausul som skall ge gemenskapen en begränsad möjlighet att agera om svårigheter uppkommer på gemenskapsmarknaden till följd av det fria tillträdet för varor med ursprung i ULT på denna marknad. En sådan utveckling för jordbruksprodukterna med ursprung i ULT står således varken i strid med ingressen eller artikel 131 i fördraget eftersom den bidrar till den ekonomiska och sociala utvecklingen och upprättar nära ekonomiska förbindelser mellan ULT och gemenskapen i sin helhet.

95 Av det ovan anförda följer att rådet hade rätt att med stöd av artikel 136 andra stycket i fördraget, för att sammanjämka principerna om associering av ULT till gemenskapen och den gemensamma jordbrukspolitiken, införa en skyddsklausul i ULT-beslutet, som bland annat gör det möjligt att införa restriktioner för fri import av jordbruksprodukter med ursprung i ULT om denna resulterar i allvarliga störningar i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller inom en eller flera av dess medlemsstater, eller om den resulterar i att deras externa ekonomiska

stabilitet äventyras eller om det uppstår svårigheter som kan leda till en försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller en region inom gemenskapen. Vid detta ställningstagande, som bara i undantagsfall, delvis och för en viss tid begränsar den fria importen till gemenskapen av produkter från ULT, har rådet inte överskridit sitt utrymme för skön enligt artikel 136 andra stycket i fördraget.

96 Riktigheten av denna slutsats påverkas varken, som sökandena har ansett, av artikel 134 i fördraget eller andra bestämmelser i fördraget eller protokoll med samma värde vilka föreskriver särskilda undantag från associeringen av ULT (se ovan punkt 83). Omfattningen av rådets skyldighet enligt artikel 136 andra stycket i fördraget att definiera riktlinjerna för genomförandet av associeringen genom att ta hänsyn till samtliga principer i fördraget är inte begränsad genom dessa bestämmelser som har ett annat syfte än att reglera enskilda situationer. Det framgår inte av någon bestämmelse att författarna till fördraget när de antog det ville ändra omfattningen av artikel 136 andra stycket i fördraget.

97 På grund av det ovan anförda kan den första grunden inte godtas.

Den andra grunden: brott mot artikel 109.1 i ULT-beslutet

— Parternas argument

98 Sökandena har påpekat att om artikel 109.1 i ULT-beslutet gör det möjligt att införa skyddsåtgärder, är sådana åtgärder bara tillåtna om tillämpningen av ULT-beslutet resulterar i allvarliga störningar i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller inom en eller flera av dess medlemsstater, eller om den resulterar i att deras externa ekonomiska stabilitet äventyras eller om det uppstår svårigheter som kan leda till en försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller en region

inom gemenskapen. Importen av delvis slipat ris från Nederländska Antillerna har enligt deras åsikt varken kunnat störa eller skulle kunna störa sektorn för risodling inom gemenskapen.

99 De påpekar vidare att gemenskapens ris hade en gynnad position när de ifrågasatta besluten trädde ikraft. Denna gynnade position — illustrerad av att priserna gick upp i februari 1993 efter en registrerad sänkning under de sista tre månaderna av år 1992 (respektive 778,17 USD i februari 1993, 724,62 USD i december 1992 och 859,38 USD i september 1992 för långkornigt ris med 5 procent brutet ris med ursprung i gemenskapen) — har sitt ursprung dels i en brist på grund av torkan i Spanien, dels på grund av devalveringen av den italienska liran, vilken inspirerade marknaden att köpa. Denna brist och den gynnade positionen för gemenskapens ris höll i sig så att det i mars 1993 inte gick att få tag på ris från gemenskapen. Sålunda existerade ingen störning eller hot om försämring av gemenskapens risodling som kunde rättfärdiga skyddsåtgärderna.

100 Sökandena påpekar även att det var omöjligt att importen av "antilliskt" delvis slipat ris skulle kunna medföra en störning eller ett hot om försämring av sektorn för risodling inom gemenskapen. Importen av antilliskt delvis slipat ris hade nämligen två begränsningar. Dels är import bara möjlig för så vitt efterfrågan på långkornigt helt slipat ris inte kan täckas av gemenskapens egna produktion eftersom gemenskapens pris är lägre än det antilliska priset (se nedan under 1). De kunde därför inte provocera fram en sänkning av priset på gemenskapens ris. Dels kan kvantiteten ris som importeras från Nederländska Antillerna aldrig överstiga AVS-staternas disponibla överskott och dessa överskott har tidigare aldrig överstigit den tullkvot vilken gemenskapen har fastställt för dessa länder. Den kvantitet ris som är disponibel för att bearbeta delvis slipat ris till slipat ris kan därför inte öka (se nedan under 2).

1. Om prisnivån

101 Sökandena har ansett att man skall jämföra priset för helt slipat ris med ursprung i gemenskapen med priset för helt slipat ris framställt av antilliskt delvis slipat ris. Detta är det enda sättet att göra en jämförelse mellan priset på antilliskt ris och priset på gemenskapens ris eftersom delvis slipat ris med ursprung i gemenskapen inte existerar och eftersom Nederländska Antillerna inte exporterar helt slipat ris. Gemenskapens producenter av helt slipat ris köper nämligen bara paddyris för att undvika att behöva producera helt slipat ris i två etapper (paddyris — delvis slipat ris och delvis slipat ris — helt slipat ris) eftersom denna process är mera kostsam. Det är även av detta skäl som en störning av marknaden bara är tänkbar beträffande helt slipat ris: en prissänkning av antilliskt delvis slipat ris skulle kunna medföra en prissänkning av helt slipat ris som i sin tur skulle kunna medföra en prissänkning av paddyris producerat i gemenskapen.

102 Sökandena har ansett att man på priset för antilliskt delvis slipat ris skall lägga till bearbetningskostnaden enligt en bestämd metod för att få fram priset för helt slipat ris vilket producerats av antilliskt ris.

103 Sökandena har påpekat att priset för helt slipat ris vilket producerats av antilliskt delvis slipat ris var 200 USD högre än priset för helt slipat ris med ursprung i gemenskapen. Av detta har de dragit slutsatsen att med hänsyn till det pris för vilket delvis slipat ris med ursprung i Nederländska Antillerna såldes på marknaden vid denna tidpunkt kunde priset för helt slipat ris vilket producerats av detta delvis slipade ris inte på något sätt konkurrera med priset för helt slipat ris med ursprung i gemenskapen. Vid en sådan prisnivå var import av antilliskt ris bara möjlig när det inte längre gick att få tag på ris från gemenskapen. Sålunda kunde dessa importer inte medföra en prissänkning i gemenskapen som i sin tur var ägnad att utgöra ett hinder för omfördelningen av risodlingen inom gemenskapen vilket är syftet med förordning nr 3878/87. De har tillagt att Indicaris till 70 procent utgörs av förbehandlat ris, vilket enligt dem är av en högre och dyrare kvalitet och inte utbytbart med antilliskt ris.

104 Sökandena har slutligen förnekat att prisnivån för antilliskt ris ger dem en överdriven vinstmarginal vilken ger dem möjlighet att sänka priserna. De har tillagt att även om så var fallet räcker inte en sådan avsikt för att införa skyddsåtgärder och i synnerhet eftersom sådana överväganden inte finns med i motiveringen till de ifrågasatta besluten.

105 Kommissionen har svarat att man skall jämföra priserna för delvis slipat ris och inte helt slipat ris. Det är nämligen inte förrän på denna nivå som konkurrensen äger rum. De "konsumenter" av ris som är föremål för de ifrågasatta åtgärderna är gemenskapens risodlare som producerar helt slipat ris. Dessa risodlare skulle även kunna använda gemenskapens paddyris eller importerat brunt ris. Konkurrensen utspelar sig således mellan de olika råvarorna som används av gemenskapens risodlare. Det är emellertid nödvändigt att försöka räkna ut ett pris för gemenskapens delvis slipade ris med utgångspunkt från priset för gemenskapens paddyris och det för interventionsköp, eftersom gemenskapens producenter inte säljer delvis slipat ris.

106 Enligt kommissionen skulle en sådan jämförelse visa att priset för gemenskapens delvis slipade ris (767,48 USD per ton), innan myndigheterna i Nederländska Antillerna införde ett minimipris, var betydligt högre än priset för antilliskt delvis slipat ris (700 USD per ton). En sådan skillnad tvingade gemenskapens producenter att antingen sänka sina priser eller att lagra sitt ris i väntan på bättre tider. Denna situation medförde en prissänkning av paddyris från gemenskapen jämfört med året innan. Sänkningen för ris med ursprung i Spanien uppgick till 85,18 procent och för ris med ursprung i Italien till 91,82 procent av interventionspriset (se bilaga 5 till svarsinlagan). Priset för paddyris med ursprung i gemenskapen ökade inte förrän skyddsåtgärderna offentliggjordes under februari månad 1993.

107 Kommissionen har för övrigt ifrågasatt om priset som sökandena uppgett för att stödja sitt påstående är riktigt. Den har tillagt att sökandena inte kan påstå att kommissionen har gjort en fiktiv beräkning eftersom sökandena själva tillämpar samma

princip (se bilaga 7 till ansökan i mål T-480/93 och bilaga 8 till ansökan i mål T-483/93). Den har även ifrågasatt relevansen av de uppgifter på vilka sökandenas marknadsanalys baserar sig, i synnerhet som de har inträffat efter det att skyddsåtgärderna infördes. Frågan är istället om de bedömningar som har gjorts vid införandet av dessa åtgärder var rimliga vid detta tillfälle. Vidare täcker dessa uppgifter hela marknaden vilken i huvudsak består av Japonicaris, medan förevarade mål handlar om Indicaris.

108 Kommissionen har påstått att den konstaterade prisskillnaden hotade det genom förordning nr 3878/87 införda programmet för omstrukturering från att odla Japonicaris (där gemenskapen har en överskottsproduktion) till att odla Indicaris (där gemenskapen har en underskottsproduktion) eftersom detta förutsätter att producenterna tillförsäkras avsättningsmöjligheter för sitt Indicaris till ett garanterat pris genom fastställandet av ett interventionspris. En prissänkning skulle sålunda dels åstadkomma svåra budgetkonsekvenser för gemenskapen, vilken skulle bli tvungen att genomföra stora interventionsinköp, dels att producenterna på lång sikt kommer att återuppta odlingen av Japonicaris, vilket skulle öka intervention och återbetalning vid export.

109 Kommissionen har även ifrågasatt hur sökandena i sin replik kan påstå att antilliskt helt slipat ris och helt slipat ris med ursprung i gemenskapen bara i begränsad omfattning är utbytbara eftersom helt slipat ris med ursprung i gemenskapen till 70 procent utgörs av förbehandlat ris. Den har påpekat att detta påstående inte har någon betydelse eftersom förbehandlingen utförs av risodlaren och inte producenterna av paddyris.

110 Kommissionen har slutligen understrukit att priset på brunt ris från Surinam på denna punkt är lägre (400 USD) än det för gemenskapens ris samt att sökandena har ett stort utrymme för skön till sitt förfogande för att bestämma priset på sitt ris på gemenskapsmarknaden genom att använda sin vinstmarginal.

111 Parterna är även oense om hur man skall "konvertera" de angivna priserna.

2. Om de importerade kvantiteterna av delvis slipat ris

112 Sökandena har påstått att AVS-staternas exportkapacitet är mycket begränsad. Som bevisning för detta har de uppgett att deras export aldrig har överstigit gemenskapens tullkvot på 125 000 ton och att utbudets kvantitet på gemenskapsmarknaden inte har ökat.

113 De har därför ansett att AVS-staterna har ställts inför ett val: direktexportera sitt bruna ris till gemenskapen eller att exportera det till Nederländska Antillerna. Sålunda ersätter import av antilliskt delvis slipat ris producerat av brunt ris med ursprung i AVS-staterna direktimport av brunt ris från AVS-staterna och utgör således inte ett tillägg till den senare. Enligt artikel 6.2 i bilaga 2 (se ovan punkt 7) anses bara det ris som bearbetats i Nederländska Antillerna ha sitt ursprung i ULT om det importerats från AVS-staterna. Eftersom endast ris med ursprung i ULT enligt artikel 133 i fördraget och artikel 101.1 i ULT-beslutet kan undgå tullar eller avgifter med motsvarande verkan, måste "antilliskt" delvis slipat ris som importerats till gemenskapen vara producerat av ris från en AVS-stat. Surinam och Guyana är de enda AVS-stater som har överskottsproduktion av ris.

114 Sökandena har påpekat att AVS-staterna har stort intresse av att exportera sin produktion av ris till Nederländska Antillerna eftersom de där får ut ett högre pris än om de exporterar riset direkt till gemenskapen, där riset konkurrerar med det amerikanska riset. Eftersom AVS-staternas överskottsproduktion av ris på denna punkt är begränsad, kan de inte bibehålla sin exportnivå till gemenskapen samtidigt som

de exporterar ris till Nederländska Antillerna. Enligt sökandena ligger den totala importen av ris från Nederländska Antillerna och AVS-staterna under år 1992 (95 855 ton, varav 40 830 med ursprung i AVS och 58 042 med ursprung i Antillerna) på samma nivå som importen av ris med ursprung i AVS-staterna under åren 1990 (83 857 ton) och 1991 (94 373 ton).

115 Kommissionen har svarat att ur gemenskapens synvinkel är det inte utan betydelse om AVS-staternas överskottsproduktion av ris exporteras direkt till gemenskapen eller om det sker via Nederländska Antillerna. Detta beror på att det i det ena fallet utgår en — visserligen reducerad — avgift upp till en begränsad kvantitet, medan det i det andra fallet inte utgår någon avgift och detta utan någon kvantitativ begränsning. Sålunda finns det risk för att AVS-staternas totala överskottsproduktion importeras till gemenskapen via Nederländska Antillerna utan vare sig avgift eller tullkvot. I dupliken har kommissionen påpekat att AVS-staternas tullkvot, som uppgår till 125 000 ton ris, överskreds år 1993. Den sammanlagda importen från AVS-staterna och Nederländska Antillerna uppgick då till 179 154 ton. Från september till december 1992 uppgick importen av antilliskt ris till 27 019 ton helt slipat ris, vilket motsvarade 11 procent av gemenskapens produktion.

116 Av detta har kommissionen dragit slutsatsen att en sådan ökning av importen utan avgift endast kunde medföra en prissänkning på gemenskapsmarknaden.

3. Om Poseidom-programmet hotas

117 Sökandena har vidare påstått att skyddsåtgärderna, i motsats till vad som anges i övervägandena till det ifrågasatta beslutet, inte kan rättfärdigas av att Poseidom-programmet, vilket har till syfte att gynna avsättningen av ris som producerats i Franska Guyana till Guadeloupe och Martinique, hotas. De har nämligen aldrig exporterat ris till Guadeloupe eller till Martinique och har inte haft för avsikt att

göra det eftersom de har tillräckligt med avsättningsmöjligheter inom gemenskapen. Denna inställning har för övrigt bekräftats av den franska regeringen i dess brev av den 14 december 1992 (se ovan punkt 19) samt genom en rapport av kommissionen till rådet av den 25 november 1993 (COM [93] 555 def.) om införandet av ett handelsförfarande, vilken konstaterade att FUD inte importerade antilliskt ris.

118 Kommissionen samt Frankrike såsom intervenient har svarat att gemenskapens speciella stödåtgärder för produktionen av ris i Franska Guyana samt för försäljning av detta ris i Guadeloupe och i Martinique (artikel 3.2 och 3.3 i förordning nr 3763/91, se ovan punkt 9) skulle kunna förhindras genom import av antilliskt ris till ett lägre pris. Marknaden för ris är så känslig i dessa två departement att en enda skeppslast räcker för att störa denna marknad, vilket skulle kunna inträffa när som helst. Varje form av korrigeringsåtgärd är därför utesluten och kommer med nödvändighet, oavsett vilken form den har, för sent. Därför kan endast en preventiv skyddsåtgärd vara effektiv. Kommissionen har emellertid tillagt att den vid denna tidpunkt ansåg detta argument vara viktigt men inte avgörande.

— Förstainstansrättens bedömning

119 Frågan är om kommissionen med stöd av de uppgifter som den hade tillgång till när den antog de ifrågasatta besluten rimligtvis kunde komma fram till den slutsatsen att tillämpningsvillkoren i artikel 109.1 i ULT-beslutet var uppfyllda.

120 Enligt artikel 109.1 i ULT-beslutet "får" kommissionen vidta eller bemyndiga skyddsåtgärder antingen "om tillämpningen av (ULT-beslutet) resulterar i allvarliga störningar i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller inom en eller flera medlemsstater, eller om den resulterar i att deras externa ekonomiska stabilitet

äventyras" eller "att det uppstår svårigheter som kan leda till en försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller i en region inom gemenskapen".

121 Av denna bestämmelse framgår att det räcker att ett av de två villkoren i artikeln är uppfyllt för att kommissionen skall kunna införa skyddsåtgärder. Om ett av dessa villkor är uppfyllt är kommissionen emellertid inte skyldig att införa en skyddsåtgärd. Kommissionen måste dock uttala sig i frågan.

122 Härav följer att kommissionen vid tillämpningen av artikel 109 i ULT-beslutet har ett stort utrymme för skön, inte enbart beträffande frågan om villkoren för att införa skyddsåtgärder är uppfyllda utan även om principen att införa en skyddsåtgärd. Eftersom kommissionen har ett sådant utrymme för skön, måste förstainstansrätten begränsa sig till att undersöka om användandet av denna möjlighet inte har medfört något uppenbart fel eller maktmissbruk eller vidare om kommissionen inte klart har överskridit gränserna för sitt utrymme för skön (den ovan nämnda domen Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen, punkt 40).

123 Vad gäller det första beslutet framgår det av dess lydelse, olika handlingar i akten samt genom de uppgifter kommissionen lämnade vid den muntliga förhandlingen att kommissionen har tagit hänsyn till olika uppgifter innan den kom fram till att det var nödvändigt att införa skyddsåtgärder.

124 Först och främst har den kommit fram till att priset på gemenskapens paddyris — vilket i likhet med antilliskt delvis slipat ris kan användas som råvara för gemenskapens producenter av helt slipat ris — mellan oktober månad 1992 och januari månad 1993 sjönk avsevärt för att på nytt gå upp i februari 1993. Enligt de siffror som kommissionen har uppgett (bilaga 5 till dess svar på förstainstansrättens skriftliga fråga nr 10) var priset för spanskt paddyris 365 USD per ton i januari 1993, vilket är den lägsta nivån för säsongen 1992/1993, medan det uppgick till 470 USD per ton i oktober 1992. För italienskt ris var priset 402 USD per ton i december, 1992 medan det uppgick till 452 USD per ton i oktober 1992. I februari 1993 var

priset för spanskt ris 420 USD per ton och för italienskt ris 497 USD per ton. Dessa siffror visar på en liknande utveckling som den för priset på gemenskapens helt slipade ris som enligt sökandenas uppgifter (ansökan T-480/93 punkt 54 och T-483/93 punkt 82) var 724,26 USD per ton i december 1992 medan det uppgick till 859,38 USD per ton i september 1992 och som på nytt gick upp till 778,17 USD per ton i februari 1993, vilket inträffade under en period när aktörerna väntade sig att skyddsåtgärder skulle införas (se *Weekly Rice Market News,* av den 26 januari 1993, vol. 74, nr 5, bilaga 2 till bilaga 9 till ansökan i mål T-480/93 som spred ryktet om att skyddsåtgärder eventuellt skulle införas). Förstainstansrätten anser att de priser som kommissionen har uppgett är tillförlitliga eftersom de har erhållits från en börsmarknad. Även om sökandena har uttryckt tvivel vad gäller omfattningen av prissänkningen av denna typ av ris, har de inte bestritt att en sådan sänkning har ägt rum vilken i övrigt framgår av de siffror som angetts i punkt 54 i ansökan i mål T-480/93 och av punkt 82 i ansökan i mål T-483/93.

125 Förstainstansrätten noterar vidare att sökandena på fråga från förstainstansrätten förbehöll sig rätten att efter en ytterligare kontroll med oberoende handlare ifrågasätta de priser som kommissionen har angett. De har dock inte vid något senare tillfälle kommenterat denna punkt, vilket ytterligare ökar tillförlitligheten av kommissionens uppgifter.

126 Slutligen kan noteras att sökandena inte kan åberopa att interventionslagren har minskat väsentligt för att bestrida att gemenskapens paddyris av arten Indica skulle ha kunnat gå ner under interventionspriset. De siffror som sökandena har angett i ansökan samt i deras svar på förstainstansrättens skriftliga frågor avser interventionslagren för Japonicaris och inte Indicaris. Detta har kommissionen påpekat i punkt 24 i sin svarsinlaga och inte blivit emotsagd av sökandena.

127 Vidare har kommissionen observerat att ungefär 27 000 ton ris har importerats från Nederländska Antillerna under perioden september till december 1992, vilket motsvarar 11 procent av gemenskapens produktion av paddyris. Förstainstansrätten

konstaterar att sökandena inte har bestritt denna siffra. Vidare figurerar en ännu högre siffra — 36 161 ton — i de tabeller som finns i bilaga 16 till ansökan både i mål T-480/93 och i mål T-483/93. Dessa hänvisar till utfärdade importlicenser, av vilka det för övrigt framgår att något ris från Nederländska Antillerna inte importerades under de första sex månaderna av år 1992.

128 Förstainstansrätten anser att med stöd av dessa uppgifter — en väsentlig minskning av priset för gemenskapens paddyris samtidig med en väsentlig ökning av importen av antilliskt delvis slipat ris vilket är en konkurrerande produkt — hade kommissionen fog för att i enlighet med artikel 109.1 i ULT-beslutet anse att svårigheter hade uppstått som kunde leda till en försämring inom sektorn för odling av Indicaris inom gemenskapen och att skyddsåtgärder således kunde införas.

129 I övrigt noterar förstainstansrätten att kommissionen även har tagit hänsyn till andra omständigheter. Den konstaterade att antilliskt ris såldes för ett väsentligt lägre pris än vad som var möjligt för gemenskapens ris vid det bedömda bearbetningsstadiet, eller det för delvis slipat ris, vilket inte har bestritts av sökandena.

130 Förstainstansrätten anser att kommissionen inte har gjort något uppenbart bedömningsfel genom att på detta stadium jämföra priserna på de två råvarorna. Detta val visar först och främst på den omsorg som kommissionen har visat genom att jämföra de två aktuella produkterna vid samma stadium för bearbetning. Vidare får det anses vara rimligt att kommissionen jämförde de två konkurrerande produkterna på stadiet för delvis slipat ris på gemenskapsmarknaden, eftersom antilliskt ris såldes på detta stadium på gemenskapsmarknaden, och att för detta ändamål räkna ut ett teoretiskt pris för gemenskapens delvis slipade ris. Vad gäller uträkningen av priset anser förstainstansrätten att sökandena inte har lyckats ifrågasätta kommissionens föreslagna beräkningar eftersom de har begränsat sig till att påstå att kostnaderna för bearbetning och extrakostnaderna var för höga eller att bestrida den använda konverteringsavgiften mellan de olika nivåerna för bearbetning, utan att rättfärdiga sin åsikt (se punkt 29 i repliken i mål T-480/93 och punkt 30 i repliken

i mål T-483/93 samt parternas svar på förstainstansrättens fråga 10). Slutligen kan sökandena inte anmärka på kommissionen för att den har räknat ut ett teoretiskt pris för gemenskapens delvis slipade ris, eftersom deras egna föreslagna jämförelse även den baseras på en uträkning av ett teoretiskt pris, nämligen det för helt slipat ris som producerats av antilliskt delvis slipat ris (se bilagorna 7 till ansökan i mål T-480/93 och 8 till ansökan i mål T-483/93).

131 Förstainstansrätten anser således att kommissionen med rätta har kommit fram till att det förelåg en markant skillnad i pris mellan gemenskapens ris och antilliskt ris vilket kunde ha orsakat prisfallet på gemenskapens ris mellan september 1992 och januari 1993.

132 Vidare var det korrekt av kommissionen att hänvisa till risken för att exporten av antilliskt ris till FUD kunde skada Poseidom-programmet om försäljning i Guadeloupe och i Martinique av ris skördat i Franska Guyana. Så fort en sådan risk är tillräckligt reell vid det fall när sådan export sker, har det ingen betydelse att sådan export inte ännu har utförts när den första åtgärden infördes. I förevarande fall har sökandena emellertid inte bestritt kommissionens påstående att marknaden för ris i dessa två departement vid denna tidpunkt var så sårbar att import av en enda skeppslast skulle räcka att störa denna marknad. Eftersom en sådan import kunde ske när som helst skulle alla former av korrigeringsåtgärder ha varit för sena. Endast en preventiv skyddsåtgärd var sålunda effektiv.

133 Vad beträffar det andra beslutet bör det inledningsvis anmärkas att det bara ändrar artikel 1 i det första beslutet på så sätt att det avsevärt minskar stringensen. Den fastställer nämligen bara ett absolut minimipris på en betydligt lägre nivå än den för det relativa minimipris som fastställdes i det första beslutet. Härav följer att kommissionen genom att anta det andra beslutet inte har infört en ny skyddsåtgärd med en autonom omfattning, utan begränsat sig till att mjuka upp de regler som införts av en existerade skyddsåtgärd. Kommissionen var således inte skyldig att

ompröva om skyddsåtgärder principiellt sett kunde införas på detta stadium, vilket den var skyldig att göra innan den antog det första beslutet.

134 För övrigt och i vilket fall som helst anser förstainstansrätten att det var rimligt av kommissionen att anse att det var nödvändigt att skydda odling av gemenskapens ris genom att ha kvar skyddsåtgärder, trots risets förbättrade konkurrensposition i april 1993. Det är nämligen i april som sådden av ris börjar. Det var således viktigt att gemenskapens odlares uppfattning om prisutvecklingen för Indicaris inte rubbades för att undvika att man skulle återgå till att odla Japonicaris, vilket redan gav ett överskott. I detta hänseende har det ingen betydelse att det vid detta tillfälle var brist på gemenskapens paddyris och att priset hade gått upp. På grund av den aktuella åtgärdens preventiva karaktär, det vill säga att ha kvar samma produktionsnivå av Indicaris inom gemenskapen, är det inte den rådande situationen när beslutet antogs som har betydelse utan uppfattningen om utvecklingen av denna som kan förutses av gemenskapens odlare. Situationen var emellertid inte sådan att de hade anledning att anta att varje nytt prisfall på gemenskapens ris kunde undvikas medan ett upprätthållande av en skyddsåtgärd — genom att den visade på kommissionens vilja att fortsätta att försvara odling av Indicaris inom gemenskapen och därigenom neutralisera risken för ett betydande prisfall av detta ris — var sådan att den kunde lugna dem. Således har kommissionen genom att anpassa sin skyddsåtgärd på en ny situation inte överskridit gränsen för sitt utrymme för skön som den har enligt artikel 109.1 i ULT-beslutet.

135 På grund av vad som ovan anförts kan den andra grunden inte godtas.

Den tredje grunden: brott mot artikel 109.2 i ULT-beslutet

136 Sökandena har påstått att man inte i de ifrågasatta besluten har tagit hänsyn till artikel 109.2 i ULT-beslutet. Denna bestämmelse föreskriver att "vid tillämpningen av punkt 1 skall prioritet ges åt sådana åtgärder som så litet som möjligt stör

associeringen och gemenskapens funktion. Dessa åtgärder skall inte överskrida gränserna för vad som är strikt nödvändigt för avhjälpande av de svårigheter som har uppstått". Båda dessa beslut överskrider emellertid med god marginal vad som är nödvändigt för att förhindra en eventuell störning eller ett eventuellt hot om försämring av odling av ris inom gemenskapen.

— Om det första beslutet

1) Parternas argument

137 Sökandena har påstått att det relativa minimipriset i det första beslutet vilket fastställdes till 120 procent av den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris förhindrade försäljning av antilliskt ris och uteslöt dem från marknaden. De investeringar som sökandena har gjort i Nederländska Antillerna sattes därmed i fara vilket medförde en störning av associeringen av ULT till gemenskapen. Dessa olägenheter var överdrivna med tanke på den målsättning man hade, det vill säga att avlägsna störningar eller hot om försämring av gemenskapsmarknaden för ris. Vidare har detta beslut antagits i strid med "principen om preferensernas hierarki" eftersom det relativa minimipriset som ålagts antilliskt ris var högre än priset för ris från tredjeland. Ris från ULT hamnade således i en sämre ställning än den för ris som kom från AVS-staterna eller USA. Skyddsåtgärden skyddade således inte bara odling av ris inom gemenskapen, utan även import av ris från tredjeland.

138 Kommissionen har först och främst understrukit att den föredrog att ett minimipris fastställdes istället för att en importavgift tillfälligt infördes. Detta beror på att den var övertygad om att en sådan åtgärd var tillräcklig för att helt och hållet tillfredställa gemenskapens producenters intressen och att den påverkade industrin för bearbetning i Nederländska Antillerna mindre.

139 Vidare har kommissionen påpekat att en skyddsåtgärd måste vara effektiv och det enda sättet att avlägsna störningen av odling av ris inom gemenskapen var att införa ett minimipris för antilliskt ris som skulle kunna kompensera det konkurrenshandikapp som gemenskapens ris hade. Kommissionen har dock vitsordat att det relativa minimipriset fick till följd att antilliskt ris blev dyrare än ris från tredjeland.

2) Förstainstansrättens bedömning

140 Förstainstansrätten konstaterar att denna grund avser frågan om kommissionen genom att vidta de ifrågasatta åtgärderna har åsidosatt den proportionalitetsprincip

som finns i artikel 109.2 i ULT-beslutet.

141 Syftet med artikel 109 i ULT-beslutet är enbart att få bukt på de störningar som uppkommit i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller att hindra att sådana störningar uppkommer. Enligt punkt 2 i denna artikel skall dessa skyddsåtgärder inte överskrida gränserna för vad som är "strikt nödvändigt" för att uppnå detta syfte. Härav följer att en skyddsåtgärd vilken har som verkan att samtidigt skydda en ekonomisk sektor i ett tredjeland går utöver syftet i artikel 109 i ULT-beslutet och således inte kan anses som "strikt nödvändigt" i enlighet med punkt 2 i denna artikel.

142 I förevarande fall konstaterar förstainstansrätten att parterna är ense om att artikel 1.1 i beslut 93/127 av den 25 februari 1993, genom att fastställa ett relativt minimipris till 120 procent av den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris, fick till följd att antilliskt ris blev dyrare på gemenskapsmarknaden än ris från tredjeland som USA eller AVS-staterna (se vad som framgår av tabell i punkt 31 i ansökan i mål T-480/93 och punkt 55 i ansökan i mål T-483/93, vilket inte har bestritts av

kommissionen, svarsinlagan punkt 38). Sålunda har denna bestämmelse inte följt den preferensordning som gäller till förmån för gemenskapens produkter och till förmån för produkter med ursprung i ULT.

143 Genom att sålunda ge ris från AVS-staterna och ris från USA en mer gynnad konkurrenssituation än ris från Antillerna på gemenskapsmarknaden går artikel 1.1 i beslut av den 25 februari 1993 utöver vad som är strikt nödvändigt för att få bort de ovan nämnda störningarna för försäljning av gemenskapens ris genom import av antilliskt ris. Härav följer att denna bestämmelse bryter mot artikel 109.2 i ULT-beslutet och således skall ogiltigförklaras.

— Om det andra beslutet

1) Parternas argument

144 Vad beträffar det andra beslutet har sökandena ansett att även detta beslut har antagits i strid med artikel 109.2 i ULT-beslutet eftersom det absoluta minimipriset som det inför går utöver vad som är nödvändigt för att avlägsna störningar eller hot om försämring av risodlingen inom gemenskapen.

145 De har dels påstått att detta pris var klart högre än priset för gemenskapens ris och bara var obetydligt lägre än det för ris från AVS-staterna. Eftersom skyddsåtgärderna hade till syfte att skydda gemenskapens risodling, skall man för att avgöra om proportionalitetsprincipen respekteras i dessa åtgärder jämföra priset för gemenskapens ris med det absoluta minimipris som ålagts antilliskt ris. Antilliskt ris befann sig emellertid, även i förhållande till ris från USA, fortfarande i en sämre konkurrenssituation om man tog hänsyn till att det amerikanska riset är av bättre kvalitet.

146 Dels har sökandena frågat sig varför det i det andra beslutet fortfarande har ålagts ett absolut minimipris. Kommissionens förklaring i sin svarsinlaga är motstridig i detta hänseende eftersom den både hänvisar till en ändringsbegäran från den nederländska regeringen och till marknadsvillkoren för att rättfärdiga en uppmjukning av den införda åtgärden. Att genomföra en ändring har dock inte samma omfattning som att mjuka upp en skyddsåtgärd.

147 Sökandena har tillagt att genomförandet av de ifrågasatta besluten i vilket fall som helst har medfört svåra ekonomiska konsekvenser som gör att även dessa är oproportionerliga åtgärder. Tullmyndigheten begär nämligen att sökandena skall deponera en garanti, till ett belopp som motsvarar den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris från tredjeland, trots att kommissionen skulle ha kunnat införa mindre betungande villkor för sökandena.

148 Kommissionen har svarat att nivån på minimipriset i det andra beslutet var proportionell. Endast ett absolut minimipris fanns med, vilket avsevärt förbättrade konkurrenssituationen för "antilliskt" ris, vilket styrks av att importen under april månad återupptogs.

2) Förstainstansrättens bedömning

149 Först och främst konstaterar förstainstansrätten att det absoluta minimipriset om 550 ecu per ton vilket införts genom artikel 1 i det nämnda beslutet har fått till följd att antilliskt ris har blivit dyrare än gemenskapens ris men billigare än riset från AVS-staterna och USA. Samma prisordning framgår både av tabellen i punkt 35 i ansökan i mål T-480/93 och i punkt 61 i ansökan i mål T-483/93 samt av kommissionens beräkningar som finns angivna i punkt 42 i svarsinlagan i båda målen.

150 Vidare framgår det av bilaga 23 till repliken i mål T-480/93 och bilaga 24 till repliken i mål T-483/93 att 8 400 ton antilliskt ris importerades till gemenskapen under april månad 1993. Förstainstansrätten noterar att denna siffra utgör den tredje största kvantiteten ris som importerats under en månad mellan september 1992 och maj 1993 och att denna import troligen har utförts inom ungefär femton dagar efter det att det andra beslutet trädde i kraft. Beslutet togs den 13 april 1993 och publicerades i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 14 april 1993.

151 Härav följer att sökandena med hänsyn till dessa omständigheter varken har visat att kommissionen har överskridit sitt utrymme för skön genom att i det andra beslutet fastställa det absoluta minimipriset till 550 ecu per ton, eller att denna åtgärd har överskridit gränserna för vad som är strikt nödvändigt för att få bort de störningar som uppkommit för odlingen av Indicaris inom gemenskapen enligt artikel 109.2 i ULT-beslutet. Det andra beslutet har bara gett antilliskt ris en sämre konkurrenssituation i förhållande till gemenskapens ris. I synnerhet visar massimporten av antilliskt ris under den andra delen av april månad 1993 att prisskillnaden mellan ris från Antillerna och ris från USA var tillräckligt stor för att kompensera det senares bättre kvalitet.

152 Vad för övrigt gäller påståendet att beslutet i vilket fall som helst inte är proportionellt, eftersom tullmyndigheten vid genomförandet begär en garanti vilken motsvarar den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris och därmed medför svåra ekonomiska konsekvenser, anser förstainstansrätten att även om så är fallet, är detta inte någon nödvändig konsekvens av det ifrågasatta beslutet utan endast ett handlingssätt som de nationella tullmyndigheterna har infört. En oproportionell nationell åtgärd för genomförande innebär emellertid inte att så är fallet med det gemenskapsrättsliga beslut som den genomför. Vidare har förstainstansrätten inte behörighet att granska om en nationell genomförandeåtgärd är förenlig med proportionalitetsprincipen. Denna fråga tillhör den nationella domstolens kompetens inför vilken sökandena kan föra talan.

153 Av det ovan anförda framgår att det andra beslutet är förenligt med artikel 109.2 i ULT-beslutet och att den tredje grunden, för vad gäller det andra beslutet, inte kan godtas.

Den fjärde grunden: brott mot artiklarna 132.1 och 133.1 i fördraget och 101.1 i ULT-beslutet

— Parternas argument

154 Sökandena har påstått att den omständigheten att man för att få undantag från importavgift vid import uppställer som villkor att man måste följa ett minimipris, utgör en "villkorad" avgift med motsvarande verkan för produkterna med ursprung i ett ULT. En sådan avgift med motsvarande verkan är liksom importavgifter förbjuden genom artiklarna 132.1 och 133.1 i fördraget vilket domstolen har bekräftat i sin ovannämnda dom Leplat samt genom artikel 101 i ULT-beslutet.

155 Kommissionen har bestritt detta påstående genom att understryka att förevarande fall inte handlar om en villkorad avgift med motsvarande verkan, utan om ett minimipris och att artikel 109 i ULT-beslutet lämnar ett visst utrymme för skön beträffande vilken åtgärd som bör vidtas.

— Förstainstansrättens bedömning

156 Det bör inledningsvis påpekas att enligt en fast rättspraxis utgör en kontant kostnad — om den är en minimiavgift, ensidigt ålagd, oavsett vilket namn eller vilken form den har som påläggs utländska eller nationella varor på grund av att de

passerar en gräns — en avgift med motsvarande verkan i enlighet med artiklarna 9 och 12 i fördraget när den inte utgör en importavgift i egentlig mening (se domstolens dom av den 1 juli 1969, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, 2/69 och 3/69, Rec. s. 211, punkt 18, och senast dom av den 22 juni 1994, Deutsches Milch-Kontor, C-426/92, Rec. s. I-2757, punkt 50).

157 I förevarande fall kan det konstateras att inte någon avgift tas ut på grund av att det antilliska riset vid import till gemenskapen passerar gemenskapens yttre gränser när det importeras till gemenskapen. Det är bara i den händelse att minimipriset vid försäljning inte följs som en avgift, vilken motsvarar den som är tillämplig för ris från ett tredjeland, skall betalas. Denna skyldighet uppkommer inte genom att varorna passerar gränsen utan när det ålagda minimipriset inte följs. Sålunda kan den inte anses utgöra en förbjuden avgift med motsvarande verkan i enlighet med de bestämmelser som sökandena har åberopat inom ramen för denna grund.

158 I den mån sökandena har ansett att kravet på att betala en garanti som motsvarar den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris från ett tredjeland utgör en avgift med motsvarande verkan, bör det påminnas om att detta krav inte följer av de ifrågasatta besluten utan av de nationella myndigheternas beslut (se ovan punkt 152). Kravet kan således inte medföra att de ifrågasatta besluten ogiltigförklaras.

Den femte grunden: brott mot artikel 131 i fördraget och ULT-beslutet

— Parternas argument

159 Sökandena har gjort gällande att kommissionen genom att införa de ifrågasatta skyddsåtgärderna har åsidosatt syftet med associeringen av ULT till gemenskapen i enlighet med artikel 131 i fördraget, vilket är att främja den ekonomiska och

sociala utvecklingen i ULT samt att upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan dem och gemenskapen som helhet, samt främja ULT: s invånares intressen och välstånd för att på så sätt föra dem mot den ekonomiska, sociala och kulturella utveckling som de eftersträvar. Kommissionen har inte tagit hänsyn till sökandenas omfattande investeringar, vilka på ett betydande sätt har hjälpt till att genomföra syftet med associeringen.

160 Kommissionen har svarat att denna grund är sammanblandad med den första grunden eftersom all form av skyddsåtgärd skulle ha varit omöjlig om den första grunden hade bifallits, trots att möjligheten att införa sådana åtgärder uttryckligen föreskrivs i artikel 109 i ULT-beslutet.

161 Kommissionen har i andra hand påpekat att syftet med associeringen skall balanseras mot andra intressen, sådana som de i den gemensamma jordbrukspolitiken eller FUD.

— Förstainstansrättens bedömning

162 Förstainstansrätten anser att denna grund är sammanblandad med den första grunden. När det inom ramen för den första grunden har bedömts att möjligheten att anta skyddsåtgärder mot import av produkter med ursprung i ULT är förenlig med fördraget, innebär detta nödvändigtvis att införandet av sådana åtgärder inte hindrar att associeringens syften genomförs, som de som finns i artikel 131. Härav följer att denna grund av samma skäl som angetts ovan (punkt 90—97) inte heller kan godtas.

Den sjätte grunden: brott mot principen om noggrann förberedelse av rättsakterna och artikel 190 i fördraget

— Parternas argument

163 Sökandena har påstått att kommissionen har brutit mot principen om noggrann förberedelse av rättsakterna genom att inte i tillräcklig mån har undersökt nödvändigheten av att införa skyddsåtgärder samt de konsekvenser som dessa kan medföra för Nederländska Antillernas ekonomi samt för de berörda företagen.

164 Sökandena har påstått att denna brist i omsorg utgör ett brott mot motiveringsskyldigheten i artikel 190 i fördraget. I förevarande fall borde motiveringen till de två besluten ha varit extra klar och fullständig eftersom varor mellan gemenskapen och ULT undantas från den fria rörligheten. Motiveringen till det första beslutet saknar emellertid stöd och/eller är obegriplig på sex punkter, medan den i det andra beslutet gjorde det första beslutets motivering ännu mera obegriplig. Dessa sex punkter behandlade prisjämförelse, risker för den gemensamma jordbrukspolitiken och för produktionen av ris i Franska Guyana, sambandet mellan risken för ökning av importen av antilliskt ris och det anförda (hotet) om störning eller försämring.

165 De har vidare påstått att motiveringen till det andra beslutet är oförenlig med motiveringen till det första beslutet. Eftersom det andra beslutet utgör en förlängning av det första skulle det föreskrivna absoluta minimipriset ha fastställts med hänsyn till samma kriterier som de som låg till grund för fastställandet av ett relativt minimipris i det första beslutet, det vill säga interventionspriset och/eller produktionskostnaderna för gemenskapens ris. Sökandena har dock konstaterat att det absoluta minimipriset vilket har fastställts i det andra beslutet är 170 ecu lägre per ton än det relativa minimipriset vilket har fastställts i det första beslutet. Härav har de dragit slutsatsen att denna skillnad antingen beror på att interventionspriset har gått ner eller att produktionskostnaderna för gemenskapens ris har gått ner.

166 Sökandena har konstaterat att interventionspriset långtifrån har gått ner utan snarare ökat mellan det att det första och det andra beslutet antogs. Således beror nedgången av minimipriset (absoluta minimipriset i det andra beslutet jämfört med det relativa minimipriset i det första beslutet) på en nedgång av produktionskostnaderna till en sådan grad att den både skulle ha kunnat kompensera sänkningen av interventionspriset och sänkningen med 170 ecu av det relativa minimipriset, vilket fastställts i det första beslutet.

167 Härav har sökandena dragit slutsatsen att antingen ligger ett väsentligt bedömningsfel till grund för beslutet vilket har fått till följd att kommissionen har fastställt ett alldeles för högt relativt minimipris eller också ligger omständigheter som varken har redovisats för sökandena eller för förstainstansrätten till grund för beslutet.

168 Enligt sökandena visar motiveringen av det andra beslutet inte heller varför skyddsåtgärden skulle vara tillämplig fram till den 31 augusti 1993.

169 Kommissionen bestrider inte denna grund särskilt utan har hänvisat till sin framställning beträffande om de ifrågasatta besluten har varit välgrundade.

— Förstainstansrättens bedömning

170 Det bör erinras om att man enligt en fast rättspraxis vid bedömningen av om en motivering till en rättsakt är tillräcklig inte bara skall ta hänsyn till lydelsen utan även till det sammanhang i vilket den aktuella rättsakten har antagits (domstolens dom av den 14 februari 1990, Delacre m. fl. mot kommissionen, C-350/88, Rec. s. I-395, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 5 juni 1992, Finsider mot kommissionen, T-26/90, Rec. s. II-1789, punkt 70).

171 Under perioden före det att det första beslutet antogs samt under perioden mellan det första och andra beslutet togs emellertid ett flertal direkta eller indirekta kontakter mellan sökandena och kommissionen via den nederländske ständige representanten (se punkt 33 i ansökan i mål T-480/93 och punkt 57 i ansökan i mål T-483/93 vari hänvisas till det ovan nämnda mötet den 12 januari 1993, till att ett skriftligt klagomål inlämnades mot skyddsåtgärden efter den 8 mars 1993, till sökandenas representanters besök hos kommissionen den 31 mars 1993 samt till telefonkontakt med kommissionen vid ett flertal tillfällen). Det är med bakgrund av dessa omständigheter som bedömningen av huruvida motiveringen är tillräcklig skall ske.

172 Förstainstansrätten konstaterar först och främst att kritiken som har riktats mot motiveringen till det första beslutet på de fem första punkterna, i sak sammanfaller med de grunder vilka ovan har granskats. Förstainstansrättens bedömning av dessa grunder visar i synnerhet att sökandena hade tillgång till samtliga nödvändiga uppgifter för att kunna bedöma om detta beslut varit välgrundat. Förstainstansrätten har också på ett normalt sätt kunnat utföra sin legalitetskontroll av detta beslut med stöd av dessa uppgifter (se domstolens domar av den 30 september 1982, Amylum mot rådet, 108/81, Rec. s. 3107, punkt 19, av den 8 november 1983, IAZ m. fl. mot kommissionen, 96/82—102/82, 104/82, 105/82, 108/82 och 110/82, Rec. s. 3369, punkt 37, av den 25 oktober 1984, Rijksuniversiteit te Groningen, 185/83, Rec. s. 3623, punkt 38, och den ovan nämnda domen i målet Delacre m. fl. mot kommissionen, punkt 15).

173 Förstainstansrätten konstaterar vidare att sökandenas huvudsakliga invändning mot motiveringen till det andra beslutet avser att i beslutet inte förklaras anledningen till den avsevärda skillnaden mellan de minimipriser som antogs i det första och det andra beslutet. Eftersom förstainstansrätten anser att det relativa minimipriset som antogs i det första beslutet inte var proportionellt, är inte motiveringen till det första beslutet som gäller fastställande av detta pris längre gällande. Härav följer att den oförenlighet som har påstått mellan motiveringen till det första beslutet och den till det andra beslutet inte beror på att det andra beslutet saknar motivering, utan på innehållet i det första beslutet. Därför kan motiveringarna inte vara motsägelsefulla.

174 Vad gäller den påstådda avsaknaden av motivering beträffande skyddsåtgärdernas ursprungliga tidslängd, räcker det att påpeka att enligt artikel 3 i förordning nr 1418/76 av den 21 juni 1976 slutar regleringsåret för ris den 31 augusti.

175 På grund av det ovan anförda kan denna grund inte godtas.

Skadeståndsyrkandena

176 Inledningsvis bör det observeras att enligt en fast rättspraxis kan gemenskapen endast ställas till ansvar enligt artikel 215 i fördraget om ett antal villkor är uppfyllda. Dessa innebär att skadan skall vara verklig, att det skall föreligga kausalitet mellan den åberopade skadan och institutionernas påstådda handlingssätt samt att detta handlingssätt skall vara olagligt (se domstolens dom av den 28 april 1971 i målet Lütticke mot kommissionen, 4/69, Rec. s. 325, punkt 10). I förevarande fall skall omfattningen av skadeståndstalan begränsas till frågan om kommissionen har gjort gemenskapen ansvarig genom att i strid med artikel 109.2 i ULT-beslutet ha fastställt ett relativt minimipris som är för högt eftersom detta är den enda olaglighet som har konstaterats inom ramen för ogiltighetstalan. På grund av denna begränsning av skadeståndstalans omfattning kan endast hänsyn tas till den påstådda skada vilken kan ha orsakats av det första beslutet.

A — *Om skulden*

177 Vad beträffar den skada som måste föreligga bör det påpekas att enligt en fast rättspraxis kan gemenskapen bara anses vara ansvarig "när det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda" för det fall att den uppgivna rättsakten är en normativ rättsakt med en förpliktelse att göra ett val av ekonomisk politik (se domstolens dom av den 2 december 1971 i målet

Zuckerfabrik Schöppenstedt mot rådet, 5/71, Rec. s. 975, punkt 11, och förstainstansrättens dom av den 27 juni 1991 i målet Peine-Salzgitter mot kommissionen, T-120/89, Rec. s. II-279, punkt 74). Frågan är således om det första beslutet utgjorde en normativ rättsakt som medför en förpliktelse till ett val av ekonomisk politik för att kunna fastställa om skadan är tillräckligt allvarlig för att gemenskapen skall kunna anses vara ansvarig utanför avtalsförhållanden.

178 I förevarande fall har sökandena påpekat att de ifrågasatta besluten berör dem direkt och personligen och att de således inte kan anses utgöra normativa rättsakter (den ovan nämnda domen Zuckerfabrik Schöppenstedt mot rådet, se även generaladvokat VerLoren van Themaats förslag till avgörande till domen av den 5 mars 1986, Tezi Textiel mot kommissionen, 59/84, Rec. s. 887, 889).

179 Kommissionen har däremot ansett att de ifrågasatta besluten utgör normativa rättsakter vilka otvetydigt utgör en skyldighet att företa ett val av ekonomisk politik och att man då skall tillämpa det strängaste ansvarskriteriet.

180 Förstainstansrätten konstaterar först och främst att skyldigheten att följa ett minimipris vid försäljning utgör en generell skyldighet för samtliga ekonomiska aktörer som kan importera antilliskt ris till gemenskapen. Det framgår vidare av artikel 109.2 i ULT-beslutet att kommissionen har ett stort utrymme för skön till sitt förfogande på detta område. Enligt denna bestämmelse får kommissionen införa skyddsåtgärder när vissa kriterier är uppfyllda. Således måste kommissionen när den inför en skyddsåtgärd göra ett val som i förevarande fall hamnar mellan områdena för den gemensamma jordbrukspolitiken och associeringen av ULT. Härav följer att "gemenskapen endast kan ställas till ansvar när det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda" (se den ovan nämnda domen Zuckerfabrik Schöppenstedt mot rådet, punkt 11).

181 Att förstainstansrätten inom ramen för talan om ogiltigförklaring anser att sökandena berörs personligen av det första beslutet ändrar inte denna slutsats. Förstainstansrätten påminner om att "möjligheten att föra talan enligt artiklarna 178 och 215 i fördraget har införts som en autonom möjlighet med en särskild funktion inom ramen för möjligheterna att föra talan och som är underkastad villkor för genomförande vilka har upprättats för sitt speciella syfte" (det ovan nämnda beslutet Van Parijs m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 14).

182 Det bör i detta hänseende påpekas att samma rättsakt, vilken beror på en gemenskapsinstitutions val på grund av dess utrymme för skön, inte vid en skadeståndstalan kan innebära ett annat ansvar när sökanden inom ramen för en liknande talan om ogiltigförklaring personligen berörs av denna rättsakt eller inte.

183 Det förhållandet att en sökande inom ramen för en talan om ogiltigförklaring är personligt berörd av den ifrågasatta rättsakten, vilket ger vid handen att denna rättsakt i detta hänseende utgör ett beslut för den aktuella sökanden, hindrar inte att samma rättsakt kan anses utgöra en normativ rättsakt inom ramen för en skadeståndstalan (se i detta hänseende den ovan nämnda domen i målet Sofrimport mot kommissionen, punkterna 25 och 26, i vilken domstolen efter att ha accepterat att sökanden var personligt berörd ändå tillämpade kriteriet om ansvar för de normativa rättsakterna).

184 Den omständigheten att en person är personligt berörd följer endast av vissa egenskaper som är att hänföra till denne eller till en faktisk situation som utmärker denne i förhållande till andra personer. Detta är omständigheter som endast har betydelse om en talan om ogiltigförklaring kan upptas till prövning och är inte beroende av den gemenskapsinstitution vilken rättsakten härrör ifrån. De kan således inte vara avgörande för vilket system för ansvar som gäller.

185 Inom ramen för en talan om ogiltigförklaring är det slutligen enligt domstolens fasta rättspraxis fastställt att en rättsakt, vilken genom sin art och omfattning har en normativ karaktär på grund av att den tillämpas generellt gentemot de berörda

ekonomiska aktörerna, kan beröra vissa av dem personligen (den ovan nämnda domen i målet Codorniu mot rådet, punkt 19). Även om denna rättsakt vid bedömningen av om talan om ogiltigförklaring kan upptas till prövning kan anses som ett beslut för de berörda sökandena, hindrar inte detta att den har kvar sin normativa karaktär. Rättsaktens väsentliga art och omfattning har nämligen inte ändrats genom denna bedömning.

186 Således skall man göra en bedömning av om det första beslutets olaglighet såsom förstainstansrätten har konstaterat kan anses utgöra en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda.

Parternas argument

187 Sökandena har påstått att de tre villkoren för att det skall föreligga en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda är uppfyllda. Först och främst har de understrukit att de inom ramen för sin talan om ogiltigförklaring har gjort gällande ett brott mot artikel 109 i ULT-beslutet. Vidare har de ansett att proportionalitetsprincipen i artikel 109.2 i ULT-beslutet utgör en rättsregel av högre rang som skall skydda deras intressen. Slutligen har de gjort gällande att den tredje åberopade grunden till stöd för deras begäran om ogiltigförklaring visar att kommissionen på ett tillräckligt allvarligt sätt har brutit mot dessa bestämmelser eftersom den utan problem kunde ha undvikit att göra den felaktiga bedömning av situationen som den gjorde genom att införa sådana åtgärder, om den bara hade bemödat sig att göra en oberoende granskning av huruvida villkoren för att införa skyddsåtgärder var uppfyllda.

188 Kommissionen har ansett att den inte kan ställas till ansvar även om den genom att införa de ifrågasatta skyddsåtgärderna har gjort sig skyldig till en olaglig handling. Den har först och främst understrukit att en tillräckligt klar överträdelse inte har visats. För att ett sådant brott skall kunna anses föreligga när man har ett utrymme för skön, fordras att kommissionen på ett uppenbart och allvarligt sätt skulle ha åsidosatt gränserna för sina befogenheter (domstolens dom av den 25 maj 1978, HNL m. fl. mot rådet och kommissionen, 83/76 och 94/76, 4/77, 15/77 och 40/77,

Rec. s. 1209, punkt 6). Det enda fel som kommissionen emellertid skulle kunna ha begått i förevarande fall, vilket den för övrigt bestrider, skulle vara att ha bedömt en komplex ekonomisk situation felaktigt eller att inte ha dragit riktiga slutsatser härav. Ett sådant "fel" kan inte under några omständigheter anses utgöra ett uppenbart och allvarligt åsidosättande av gränserna för deras utrymme för skön. Kommissionen har även bestritt att den överträtt en överordnad rättsregel till skydd för sökandenas intressen. Artikel 109 i ULT-beslutet skyddar bara ekonomiska sektorer inom gemenskapen.

Förstainstansrättens bedömning

189 Förstainstansrätten anser först och främst att proportionalitetsprincipen i artikel 109.2 i ULT-beslutet utgör en överordnad rättsregel till skydd för enskilda (domstolens dom av den 14 januari 1987, Zuckerfabrik Bedburg m. fl. mot rådet och kommissionen, 281/84, Rec. s. 49, punkt 35—38). Den omständigheten att denna bestämmelse endast tillåter skyddsåtgärder vilka är strikt nödvändiga för att avhjälpa de svårigheter som har uppstått, har till syfte att skydda enskildas intressen.

190 Vidare bör man undersöka om fastställandet av ett minimipris för antilliskt ris på en sådan nivå att riset blev dyrare än ris från tredjeland enligt denna princip utgör en tillräckligt klar överträdelse och om det utgör ett uppenbart och allvarligt åsidosättande av de gränser som kommissionen måste hålla sig inom vid utövandet av sin behörighet (domstolens ovan nämnda dom i målet HNL m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 6, och domstolens dom av den 19 maj 1992, Mulder m. fl. mot rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, Rec. s. I-3061, punkt 12) vid genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken samt artikel 109 i ULT-beslutet. För denna uppgift har kommissionen ett stort utrymme för skön.

191 På denna punkt bör det påpekas att finansministern i Nederländska Antillerna den 14 januari 1993 fastställde ett minimipris vid export vilket motsvarade 120 procent

av den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris. Detta pris motsvarar det relativa minimipris som kommissionen införde genom sitt första beslut. Härav följer att kommissionen i sitt första beslut inte gjorde annat — åtminstone på den tvistiga punkten — än att återge innehållet i den åtgärd som den behöriga myndigheten i det berörda ULT infört. Den begränsade sig på sätt och vis sig till att förse den aktuella åtgärden med en gemenskapsrättslig sanktion.

192 Förstainstansrätten konstaterar vidare att parterna vid mötet den 12 januari 1993 — det är ostridigt mellan parterna att det inte existerar något protokoll från detta möte — diskuterade möjligheten att den nederländska antilliska regeringen ensidigt skulle införa en åtgärd istället för att man skulle införa en gemenskapsrättslig åtgärd (se brev från den nederländske ständige representanten av den 11 januari 1993 som återges i bilaga 1 till bilaga 9 till ansökan i mål T-480/93 vilket i detta hänseende talar om ett minimipris om 120 procent av den tillämpliga avgiften för brunt ris). Inför förstainstansrätten har kommissionen påstått att den ansåg att detta pris var för lågt och att den ville höja det (punkt 21 i dupliken). Det är under dessa omständigheter som den i brev av den 14 januari 1993 från Nederländska Antillernas ministerpresident och av den 15 januari 1993 från Nederländernas ständige representant blev informerad (se bilagorna 2 och 3 till dupliken i mål T-480/93 liksom i mål T-483/93) om införandet av ett minimipris vid export vilket motsvarade 120 procent av den tillämpliga avgiften för delvis slipat ris. Det angavs aldrig där att denna åtgärd kunde vara felaktig.

193 Förstainstansrätten noterar även att det inte var förrän vid rådets möte den 8 mars 1993 (se brev av den 22 juli 1994 från Nederländernas ständige representant, som återges som bilaga till sökandenas svar på förstainstansrättens skriftliga frågor) som kommissionen blev informerad om att den antilliska åtgärden var felaktig. Vidare är det klarlagt att mellan den 14 januari 1993, den dag då Nederländska Antillernas finansministers ensidiga åtgärd trädde i kraft, och den 25 februari 1993, dagen för kommissionens beslut, hade sökandena inte på något sätt förvarnat kommissionen om den konstaterade felaktigheten och den omständigheten att åtgärden av detta skäl inte tillämpats, trots att de visste att meningen med denna åtgärd var att kommissionen inte skulle behöva införa någon skyddsåtgärd.

194 Av det ovan anförda framgår att kommissionen när den antog det första beslutet var i god tro om Nederländska Antillernas regerings åtgärd och inte blev upplysta av de direkt berörda parterna, som sökandena, att denna åtgärd var felaktig. Sökandena har således bidragit till kommissionens passivitet i detta hänseende. Det framgår av dessa omständigheter att kommissionen inte uppenbart och allvarligt åsidosatt de gränser som kommissionen måste hålla sig inom när den utövar sina befogenheter och att den således inte har gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel vilken proportionalitetsprincipen utgör.

B — *Om skadan*

Parternas argument

195 Sökandena Teer Beek i mål T-480/93 och ERB och Guyana Investments i mål T-483/93 har påstått att den skada som uppkommit på grund av det första beslutet beror på att beslutet har gjort det omöjligt att sälja antilliskt ris. Det första beslutet medförde lagrings-och försäkringskostnader, värdeminskning på grund av långvarig lagring, ränteförluster och diverse kostnader för det ris som befann sig på väg när åtgärden trädde i kraft. För det ris som redan hade sålts men ännu inte levererats, blev de tvungna att betala skadestånd till de köpare som inte hade fått leverans. Slutligen drabbades de av en utebliven vinst vilken skulle kunna ha uppkommit i och med försäljningen och bearbetningen av riset.

196 Sökanden Alesie drabbades av en inkomstförlust på grund av en nedgång av sin försäljning.

197 Teer Beek har i mål T-480/93 i sin replik vid detta tillfälle uppskattat sin skada till 566 044,20 USD.

198 Sökandena i mål T-483/93 har i sin replik uppskattat att deras totala skada uppgår till 8 562 000 USD. I brev av den 17 juni 1994 har de begärt att få inkomma med ny bevisning och höja det begärda skadeståndet med 248 234 USD.

199 Kommissionen har svarat att det är omöjligt att göra en kontroll av om det yrkade beloppet är korrekt eftersom de uppgifter som sökandena har ingett för att fastställa det exakta beloppet på den skada som de har lidit inte har preciserats. Beträffande de nya uppgifter som sökandena genom ett brev av den 17 juni 1994 har ingett, har kommissionen med stöd av den franska regeringen i brev av den 20 juli 1994 begärt att förstainstansrätten inte skall ta hänsyn till dessa och förklara att den begärda höjningen av skadeståndet inte kan upptas till prövning. Den franska regeringen har påpekat att det begärda beloppet i detta brev inte motsvarar det belopp som anges i den bilagda tabellen.

Förstainstansrättens bedömning

200 Inledningsvis bör det påpekas att det framgår av domstolens fasta rättspraxis "att inom de områden som hör till gemenskapens ekonomiska politik, kan det krävas av enskilda att de inom rimliga gränser utan att få ersättning av offentliga medel får stå för vissa skadeverkningar på sina ekonomiska intressen vilka har uppkommit genom en normativ rättsakt, även om denna förklaras ogiltig" (den ovan nämnda domen HNL m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 6; se även den ovan nämnda domen Mulder m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 13).

201 I förevarande fall hänför sig den uppkomna skadan som förstainstansrätten skall ta hänsyn till i huvudsak till de skeppslaster med antilliskt ris vilka ankom till en hamn inom gemenskapen under den period som det första beslutet tillämpades vilket medförde diverse kostnader som hänför sig till lagring under denna period. Eftersom förstainstansrätten anser att det andra beslutet inte är olagligt, har all

påstådd skuld upphört den 13 april 1993 då detta beslut antogs. Vidare har från och med detta datum import och således även försäljning av antilliskt ris återupptagits i stor skala (se här även bilaga 23 till repliken i mål T-480/93 och bilaga 24 till repliken till mål T-483/93).

202 Av handlingarna i målet framgår att tre skeppslaster vilka tillhörde Ter Beek (mål T-480/93) var aktuella under denna period, nämligen den för fartyget "Agnès", vilken avgick den 12 februari 1993 och ankom den 6 mars 1993 (1 216,8 ton), den för fartyget "Erria", vilket avgick den 18 februari 1993 och ankom den 10 mars 1993 (1 072,5 ton) och den för fartyget "Combi Trader", vilket avgick efter den 9 mars 1993 (datum för utfärdande av konossementet) och ankom den 31 mars 1993 (2 421,4 ton). De aktuella skeppslasterna i mål T-483/93 var de för fartyget "Munte", vilket avgick den 14 februari 1993 och ankom den 7 mars 1993 (2 633 ton), den för fartyget "Wind Ocean", vilket avgick den 25 februari 1993 och ankom den 18 mars 1993 (4 175 ton) och den för fartyget "Aquila", vilket avgick den 11 mars 1993 och ankom den 30 mars 1993 (3 239 ton).

203 Förstainstansrätten konstaterar att lagringstiden och den eventuella försäljningsförseningen uppgick till 38 dagar (för fartyget "Agnès"), 34 dagar (för fartyget "Erria"), 13 dagar (för fartyget "Combi Trader"), 37 dagar (för fartyget "Munte"), 26 dagar (för fartyget "Wind Ocean") och till 14 dagar (för fartyget "Aquila").

204 Det kan dock inte anses att dessa lagringstider är onormala. Sökandena i mål T-483/93 har inför förstainstansrätten förklarat att försäljningen av skeppslasterna med ris sker på öppna havet eller när de har kommit fram till en hamn inom gemenskapen. I det senare fallet lagras riset fram till dess att det levereras till en köpare. En sådan lagring är således normal och har inget att göra med den skyddsåtgärd som kommissionen har infört vilket framgår av den tabell (bilaga 20 till repliken) som sökandena i mål T-483/93 har ingett. Denna visar nämligen att den skeppslast med 750 ton ris vilken transporterades av fartyget "Green Tiger", vilken

ankom till Rotterdam den 3 januari 1993, ännu inte hade sålts den 25 februari 1993, det vill säga 53 dagar senare och att skeppslasten med 1 100 ton ris vilken transporterades av fartyget "Henderika Klein", vilken ankom till Rotterdam den 10 februari 1993, ännu inte hade sålts den 25 februari 1993, det vill säga 15 dagar senare. Förstainstansrätten anser således att lagringstiderna och de eventuella förseningarna av försäljningen som blir följden därav inte nödvändigtvis har förlängts på grund av det första beslutet.

205 Samma sak gäller även för Ter Beek i mål T-480/93, vilken förvisso har påstått att dess skeppslaster med ris vanligtvis såldes när de ankom till en hamn inom gemenskapen, men som inte har uppgett någon specifik leverans till någon köpare vilken skulle ha försenats till följd av att det första beslutet trädde i kraft. Eftersom någon konkret bevisning inte har ingivits till förstainstansrätten är det inte möjligt att komma fram till att Ter Beek har lidit skada utöver vissa skadeverkningar på dess ekonomiska intressen som varje aktör får utstå när de har uppkommit genom en normativ rättsakt, även om denna förklaras ogiltig (den ovan nämnda domen HNL m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 6).

206 Det bör även tilläggas att försäljningen återupptogs i stora mängder från och med mitten av april (bilaga 23 till repliken i mål T-480/93 och bilaga 24 till repliken i mål T-483/93) på en marknad som enligt sökandenas egna uppgifter karaktäriserades av en brist på gemenskapens ris och en prisuppgång, vilken sökandena kunde dra nytta av.

207 Om sökandena i vilket fall som helst har lidit en viss skada på grund av tillämpningen av det första beslutet var det inte på något sätt oväntat, varför de skulle ha kunnat skydda sig mot det. Samtliga angivna båtar lämnade Nederländska Antillerna under den förberedande fasen för antagandet av det första beslutet under vilken sökandena medverkade. Det tredje fartyget vilket har nämnts i båda målen avgick till och med efter det att det första beslutet antagits. Även om gemenskapsmarknaden var sökandenas enda avsättningsmöjlighet på grund av prisnivån, vilken — på grund av den gemensamma jordbrukspolitiken — var väsentligt högre där än prisnivån på världsmarknaden, framgår det av flera uppgifter i akten att sökandena inte har kunnat vara omedvetna om risken att fördelen med gemenskapen, vilken

de kunde dra nytta av fullt ut för första gången sedan antagandet av ULT-beslutet, skulle försvinna för dem en dag. I *Weekly Rice Market Report* av den 9 juni 1992 (vol. 73, nr 24) kan man nämligen läsa att "importers report problems with shipments of Surinam and Guyana brown LG via the (Dutch) Antilles route. At this stage it is not clear, whether the problems are with sufficient carrier space or that the route is considered increasingly risky for the sellers in ... of (possible) actions by the EC Commission to close this route-gap" ("importörer rapporterar om svårigheter för skeppslaster med brunt helt slipat ris från Surinam och Guyana via [Nederländska] Antillerna. För närvarande är det inte klarlagt om svårigheterna beror på tillräckligt lastutrymme eller om att vägen anses som mer och mer riskabel för säljarna ... till följd av att kommissionen [eventuellt] skall vidta åtgärder för att stänga denna vägöppning") (bilaga 2 till bilaga 9 till ansökan i mål T-480/93); och i *Weekly Rice Market Report* av den 4 augusti 1992 (vol. 73, nr 32) att "the situation with Surinam rice via so-called Curacao-Route is completely unchanged. Sellers are still trying to enter the market without paying levies, but buyers prefer to await Commission investigation" ("situationen för ris från Surinam via den så kallade Curacao-vägen är helt oförändrad. Säljare försöker fortfarande komma in på marknaden utan att betala avgift medan köpare föredrar att avvakta kommissionens utredning") (bilaga 2 till bilaga 9 till ansökan i mål T-480/93). Vidare framgår det av flera försäljningsavtal för antilliskt ris, vilka sökandena har bilagt till sina svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten, att klausuler har införts om att avtalsvillkoren skall omförhandlas om rättsreglerna för import ändras efter det att detta avtal har ingåtts. Sökandenas påstående, enligt vilken dessa klausuler bara avser det fall om ett nytt ULT-beslut antas, lämnas utan avseende. Det sista ULT-beslutet har nämligen antagits under år 1991 varför ett nytt beslut enligt artikel 136 i fördraget inte skall tas förrän tidigast under år 1996. Förstainstansrätten anser därför att dessa klausuler utgör en möjlighet att ändra importvillkoren för antilliskt ris till gemenskapen på grund av att skyddsåtgärder införts.

208 Av det ovan anförda framgår att varken den skuld eller den skada vilken sökandena har gjort gällande är av den art att gemenskapen kan anses vara ansvarig utanför avtalsförhållanden. Skadeståndsyrkandet kan därför inte bifallas.

Rättegångskostnader

209 Enligt artikel 87.3 i förstainstansrättens rättegångsregler kan förstainstansrätten besluta att kostnaderna skall delas om parterna ömsom vinner och förlorar på en eller flera punkter. Eftersom kommissionen delvis har förlorat, skall den åläggas att bära sina kostnader och en tredjedel av sökandenas kostnader. Eftersom sökandena delvis har förlorat och kommissionen har yrkat att de skall betala kostnaderna, skall de bära två tredjedelar av sina kostnader. I enlighet med artikel 87.4 första stycket i förstainstansrättens rättegångsregler skall de parter som har intervenerat bära sina egna kostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

1) Artikel 1.1 i kommissionens beslut 93/127/EEG av den 25 februari 1993 om införande av skyddsåtgärder för ris med ursprung i Nederländska Antillerna ogiltigförklaras.

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Kommissionen skall bära sina kostnader och en tredjedel av sökandenas kostnader. Intervenienterna skall bära sina kostnader.

Lenaerts Schintgen Briët

García-Valdecasas Bellamy

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 september 1995.

H. Jung K. Lenaerts

Justitiesekreterare Ordförande